

อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับ
การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**An Influence of Corporate Characteristics on the Relationship Between Corporate
Governance and Environment Disclosures in Annual Reports A Case Study of
Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand (SET)**

สิรีนาฏ นาคเลิศ

Sireenat Naklerd

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy**

Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เขียน นางสาวสิรีนาฏ นาคเลิศ

สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

(ดร.จิราภา ซาลาธราวัฒน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร)

.....กรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(นางสาวสิรีนาฏ นาคเลิศ)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นางสาวสิรินาฏ นาคเลิศ)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาวสิรีนาฏ นาคเลิศ
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี และทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ประชากรในการศึกษานี้คือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น 534 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม เอ็ม เอ ไอ เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ยังไม่รวมบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการด้วย เนื่องจากไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวแบบหลายขั้นตอน

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 บริษัท โดยใช้วิธีการนับค่าตามวิธีการวิเคราะห์สภาวะ การศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยแสดงด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า หัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจำนวนคำมากที่สุดของทุกปี รองลงมา คือ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย ส่วนหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556 ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในการเปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปรจำลองกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม พบว่า ขนาดของกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรม และประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

และลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ เมื่อทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และลักษณะเฉพาะกิจการที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือ ประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งพบความสัมพันธ์เชิงบวกกล่าวคือ อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์สามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกิจการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผนการออกกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นเพิ่มองค์ความรู้และเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้ที่สนใจข้อมูลในการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพียง 80 บริษัท และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีเพียงสื่อเดียว ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างกว้างขวาง และยังเป็นสื่อที่ใช้ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัท ได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว

Thesis Title	An Influence of Corporate Characteristics on The Relationship Between Corporate Governance and Environment Disclosures in Annual Reports A Case Study of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand (SET)
Author	Miss Sireenat Naklerd
Major Program	Master of Accounting
Academic Year	2014

Abstract

This study's objectives are to investigate the extent and level of environmental disclosures on annual reports of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET), to examine the relationship between corporate governance and the level of environmental disclosures, and to test for influence of corporate characteristics on the relationship between corporate governance and the level of environmental disclosures.

Population used in this study is 8 industry of listed companies in the SET, total 534 companies. By multi-stage sampling, 80 firms are used as the samples in the study. Descriptive analysis, independent sample t-test, and multiple regression are used to analyze the data.

As the results, the most common environmental disclosures are biodiversity following by emissions, wastewater, and waste. On the other hand, topic of environmental spending and investment is the less common disclosures on Thai annual reports. During period being studied 2011-2013, there is an increase of environmental disclosures. Moreover, there is a positive relationship between size of committee, proportion of independent committee, type of industry, and the level of environmental disclosures

The study's contributions are to guide the way of regal development for environmental disclosures, and to provide the database of environmental disclosures knowledge for the corporate stakeholders. However, there are some limitations: less samples used; and only a media used in this study.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
ABSTRACT	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเรื่องการทำกับดักแมลง	8
แนวคิดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	13
ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย	30
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
สมมติฐานการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	50
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	57
ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่าง การกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมใน รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	61
สรุปการทดสอบสมมติฐาน	62

บทที่ 5 บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา	65
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	74
ข้อจำกัดในการศึกษา	75
ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	76

บรรณานุกรม	77
------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อบริษัทกลุ่มตัวอย่าง	84
ภาคผนวก ข แบบเก็บข้อมูล	88
ภาคผนวก ค คำอธิบายแบบเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	91

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 ชนิดของอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	15
ตารางที่ 2 สรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	43
ตารางที่ 3 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร	46
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	50
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละของตัวแปรจำลอง (Dummy Variables)	52
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของ การกำกับดูแลกิจการ	54
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน	55
ตารางที่ 4.5 การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)	58
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ	60
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน	62

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกต่างให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมนุษย์เรามีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด ทั้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติในการดำรงชีวิต (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 21, 2539) ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยสี่ ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างชาญฉลาดและมีการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด และการสงวนรักษา (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 19, 2538) แต่จากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกและอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลต่อความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรและปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมา ซึ่งเมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ทุนทางธรรมชาติที่เป็นพื้นฐานของการเติบโตและการดำรงชีวิตของมนุษย์ก็จะถูกทำลายลงไปด้วย (60 ความสำเร็จขององค์การสหประชาชาติ, 2005) ดังนั้น การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่มนุษย์ทุกคนพึงตระหนักว่าเราต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิต

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญระดับโลก ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยในวันที่ 23 กันยายน 2557 ที่ผ่านมานี้ ได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดผู้นำว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโลก ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นที่จะให้ทั่วโลกตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัญหาของทุกคน เนื่องจากในขณะนี้โลกได้เผชิญกับปัญหาความแปรปรวนของสภาพอากาศต่าง ๆ มากมาย ซึ่งก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ไม่ว่าจะเป็น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด คลื่นซันามิ อุทกภัย หิมะตกหนัก หรือการเกิดคลื่นความร้อน ซึ่งประเด็นที่สำคัญในการประชุมครั้งนี้ คือ การขยายมาตรการลดการปล่อยก๊าซที่มีสารคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศ เช่น การกำหนดราคาสำหรัยสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ โดยการแนะนำให้รัฐบาลค่อย ๆ ลดการอุดหนุนอุตสาหกรรมการผลิตเชื้อเพลิงจากซากฟอสซิล ใช้นโยบายเก็บภาษีคาร์บอน และสนับสนุนการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยี

พลังงานสะอาดของภาคธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน (ทรงพจน์ สุภาพล, 2014)

สำหรับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ที่ดิน น้ำ และทรัพยากรชายฝั่ง รวมทั้งปัญหามลพิษที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งด้านมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน ทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน (Benjamas Sartsupap, 2555) อันเนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยจะเห็นได้จากการกำหนดแนวทางต่าง ๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ 1 (2504-2509) แต่การวางแผนพัฒนาในระยะแรกยังไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากนัก จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (2520-2524) ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 19, 2538) และเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง โดยการกำหนดบทลงโทษ ตลอดจนมาตรการทางสังคมในการต่อต้านผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการผลักดันของมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้ภาคธุรกิจหันมาให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กร เพื่อให้ชุมชนหรือองค์กรอื่น ๆ ได้รับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ รวมถึงแนวทางและนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กร (ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัทนั้นมีความแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแนวทางที่กำหนดไว้ให้ในการจัดทำและไม่มีการบังคับให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวด้วย ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลจึงเป็นการเปิดเผยตามความสมัครใจของบริษัทและเป็นข้อมูลเชิงบวกที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัท (พฤกษา พิงจิตต์ประไพ, 2551) และยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล เจ้าหนี้ ผู้บริโภค นักลงทุน สาธารณชนทั่วไป หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลภายนอกอาจกระทำได้ในลักษณะรายงานทางการเงินหรือรายการที่ไม่ใช่การเงิน อาทิเช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือสินทรัพย์สำหรับสิ่งแวดล้อมหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินและต้นทุนสิ่งแวดล้อม (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542) ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วข้อมูลสิ่งแวดล้อมจะเปิดเผยในรายงานประจำปีในส่วน

ของการกำกับดูแลกิจการ (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) สำหรับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในภาคธุรกิจ ต้องการให้เห็นถึงความโปร่งใสสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556)

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 แบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่ 1) สิทธิของผู้ถือหุ้น 2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน 3) บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย 4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ซึ่งเทียบเคียงกับ หลักการกำกับดูแลกิจการของ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD Principles of Corporate Governance ปี 2004) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการ เข้าร่วมโครงการ Corporate Governance - Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดระดับ “การกำกับดูแล กิจการของบริษัทจดทะเบียน” สำหรับประเทศในกลุ่ม ASEAN อันจะทำให้ “หลักการกำกับดูแล กิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555” มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อภาวะการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมตลาดทุนและเป็นการยกระดับมาตรฐานและการปฏิบัติด้านการ กำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนไทยให้มีมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บริษัทจดทะเบียนไทยเข้าสู่การแข่งขันในระดับ ภูมิภาค ASEAN อีกด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) ซึ่งตลาดหลักทรัพย์เชื่อมั่นว่า การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพราะ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการจัดการกิจการ อันเป็นสิ่งที่พึงคาดหวังจากบริษัทจดทะเบียน (เมธาวดี อ่อนรู้ที่, 2557) ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพของฝ่าย บริหารอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ประกอบกับ การรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับแนวโน้ม การขยายตัวของเศรษฐกิจในปี 2557 ที่จะขยายตัวร้อยละ 4.0 - 5.0 สำนักงานนโยบายและแผน พลังงาน จึงประมาณการความต้องการพลังงานของประเทศในปี 2557 โดยคาดว่าความต้องการ พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น จะอยู่ที่ระดับ 2,055 เทียบเท่าพันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 2.5 ตามภาวะเศรษฐกิจที่คาดว่าจะมีการขยายตัว (สถานการณ์พลังงานปี 2556 และ แนวโน้มปี 2557 : ออนไลน์) โดยพบว่าสาขาอุตสาหกรรม ยังคงเป็นสาขาที่มีการใช้พลังงานใน สัดส่วนที่สูงกว่าสาขาอื่น โดยมีสัดส่วนการใช้ร้อยละ 37.1 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายทั้งหมด

รองลงมาเป็นสาขาขนส่ง บ้านอยู่อาศัย ธุรกิจการค้า และเกษตรกรรม โดยมีการใช้ร้อยละ 35.4 15.1 7.2 และ 5.2 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าภาคธุรกิจเป็นหน่วยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการใช้พลังงานอย่างมาก จึงถูกมองว่าเป็นหน่วยที่มีโอกาสที่จะทำลายทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด ดังนั้นหน่วยธุรกิจจึงหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้มีแหล่งวัตถุดิบใช้ในการประกอบกิจการได้ในระยะยาว ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจ ทั้งในด้านการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกิจการ ทำให้เกิดแรงผลักดันให้มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทมากขึ้น ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยยังคงเป็นการเปิดเผยแบบสมัครใจเพราะไม่มีกฎหมายรับรองการเปิดเผยข้อมูลโดยบริษัท (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) อีกทั้งยังไม่มีรูปแบบแนวทางในการจัดทำที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (พุกษา พิงจิตต์ประไพ, 2551) ทำให้ไม่ทราบถึงขอบเขต เนื้อหาและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) จากผลการศึกษาของ Center for International Financial Analysis & Research (CIFAR)(1995) ระบุว่า การเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของประเทศไทยไม่เพียงพอที่จะสะท้อนความเป็นจริงในสายตาของชาวโลก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ทางการเงินประกอบกับผลการศึกษาของ Standard & Poor's & the National University of Singapore (2004) ที่สรุปว่า 50 บริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีการปรับปรุงความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (จักรวดี ขอบพิเชียร, 2552) การเปิดเผยข้อมูลส่วนใหญ่นิยมเปิดเผยอยู่ในหัวข้อการกำกับดูแลกิจการ (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555, ณิชวรณ วิชัยดิษฐ และคณะ, 2552) นอกจากนี้จากการศึกษาของ Jelatianranat (2000) พบว่าบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยที่ถูกควบคุมโดยระบบครอบครัวโดยอำนาจการควบคุมอยู่ภายใต้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ไม่กี่ราย ซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) และประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายการเงิน (CFO) เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือตัวแทนผู้ถือหุ้นรายใหญ่ไม่สมัครใจในการเปิดเผยข้อมูลอย่างเต็มที่ดังที่นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์คาดหวังไว้ อีกทั้งลักษณะเฉพาะกิจการแต่ละกิจการก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นขนาด อายุของกิจการ ประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน หรือประเภทผู้สอบบัญชีที่ต่างกัน ดังนั้น การกำหนดนโยบายการกำกับดูแลกิจการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่บริษัทควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดว่ากิจการจะต้องเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างไร และมีหัวข้อในการเปิดเผยเรื่องใดบ้าง จึงเกิดคำถามการวิจัยที่ว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีในลักษณะใด และมีปริมาณการเปิดเผยเท่าไร การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีหรือไม่ และลักษณะเฉพาะกิจการมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์

ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี

1. เพื่อทดสอบทฤษฎีความชอบธรรมหรือชอบด้วยกฎหมายและทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียว่าสามารถอธิบายหรือนำไปเป็นแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้แก่นักวิจัยที่สามารถนำไปใช้เพื่อขยายขอบเขตของงานวิจัยในอนาคต
3. เพื่อเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

1. เพื่อให้บริษัทได้คำนึงถึงความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้บริษัทเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อให้บริษัทหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางสำหรับการกำหนดกรอบนโยบาย กฎระเบียบและมาตรฐานในการรายงานสิ่งแวดล้อมผ่านรายงานประจำปีของบริษัท
4. เพื่อกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งนักลงทุน ผู้ที่สนใจ หรือสาธารณชนทั่วไป ตระหนักและเห็นความสำคัญของข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกิจการ และทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มบริการ รวมทั้งสิ้น 534 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ไม่รวมบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการด้วย เนื่องจากไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมดำเนินการในปีการศึกษา 2557 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2557

นิยามศัพท์

การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการและผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น (หลักการกำกับดูแลกิจการสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์, 2555)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การเปิดเผยในด้านความตั้งใจหรือจุดมุ่งหมาย ผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม การใช้จ่ายเงินหรือการตั้งสำรองเงินในด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลอื่นที่แสดงถึงการแสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท เป็นต้น (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นวัตถุประสงค์อันชอบธรรมของธุรกิจ (เบญจพร โมกษะเวส, 2551) โดยระบุไว้ในรายงานประจำปี

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีคุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียนอันเนื่องจากเกณฑ์ผลการดำเนินงาน หรือฐานะการเงิน รวมทั้งปฏิบัติตามนโยบายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกี่ยวกับรายงานทางการเงินเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการประเมินฐานะการเงิน ความมั่นคง ความเชื่อมั่นที่มีต่อรายงานทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (เบญจพร โมกษะเวส, 2550)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเรื่องการกำกับดูแลกิจการ
- 2.2 แนวคิดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.3.1 ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy Theory)
 - 2.3.2 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หรือ บรรษัทภิบาลตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น ส่วนองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development : OECD) จำกัดความการกำกับดูแลกิจการ ไว้ว่า ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มขององค์กร เช่น เจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น ผู้ซื้อสินค้า ผู้ขายสินค้า พนักงานลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ รัฐบาล และสังคม โดยรวมพึงได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและเสมอภาค นอกจากนี้ การกำกับดูแลกิจการ ยังหมายความรวมถึง ระบบการบริหารและการควบคุมการดำเนินงานภายในของ บริษัท เพื่อให้บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้และเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นในระยะยาว ทั้งนี้แต่ละบริษัทที่ย่อมที่จะมีโครงสร้างและเกณฑ์กำหนดในเรื่องการกำกับดูแลที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการกำกับดูแลกิจการจึงเป็นแนวคิดในการควบคุมดูแลกิจการและการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของบริษัท โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ตั้งแต่ เจ้าหน้าที่ พนักงาน รัฐบาล ลูกค้า ตลอดจนประชาชนทั่วไปอย่างเหมาะสมและเสมอภาค เพื่อเกิดประโยชน์ของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมาย คือ การเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจ

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 ได้พัฒนามาตั้งแต่ปี 2545 โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้รณรงค์และส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ให้กับบริษัทจดทะเบียนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในขั้นเริ่มต้น ซึ่งต่อมาในปี 2549 ได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน โดยเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD Principles of Corporate Governance ปี 2004) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Governance - Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) โดยการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของแนวปฏิบัติที่ดีของทั้ง 5 หมวด ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดระดับ “การกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน” สำหรับประเทศในกลุ่ม ASEAN ซึ่งจะทำให้ “หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555” มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมตลาดทุนและเป็นการยกระดับมาตรฐานและการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนไทยให้มีมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บริษัทจดทะเบียนไทยเข้าผู้การแข่งขันในระดับภูมิภาค ASEAN อีกด้วย ซึ่งเนื้อหาแบ่งเป็น 5 หมวด ดังต่อไปนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น

ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยการควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตนและมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การซื้อขายหรือโอนหุ้น การได้รับข่าวสาร ข้อมูลของกิจการอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมในกำไรของกิจการ การเข้าร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และเรื่องที่มีผลกระทบต่อบริษัท เช่น การจัดสรรเงินปันผล การลดทุนหรือเพิ่มทุน การกำหนดหรือแก้ไขข้อบังคับและหนังสือบริคณห์สนธิ และการอนุมัติรายการพิเศษ เป็นต้น โดยผู้ถือหุ้นควรได้รับทราบวิธีการและกฎเกณฑ์ในการเข้าร่วมประชุมและข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาในแต่ละวาระก่อนการประชุมตามเวลาอันควร มีโอกาสซักถามกรรมการทั้งในที่ประชุมและส่งคำถามล่วงหน้า มีโอกาสเสนอวาระการประชุม และมีสิทธิมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าร่วมประชุม ซึ่งคณะกรรมการบริษัทต้องตระหนักและให้ความสำคัญถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดหรือรุกรอนสิทธิของผู้ถือหุ้น

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย โดยการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้นว่าคณะกรรมการและฝ่ายจัดการจะดูแลการใช้เงินของผู้ถือหุ้นให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นใจในการลงทุนกับบริษัท คณะกรรมการจึงควรกำกับดูแลให้ผู้ถือหุ้นได้รับการปฏิบัติและปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน คณะกรรมการควรกำหนดเป็นนโยบายในการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการล่วงหน้าในเวลาอันสมควร เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นที่ไม่สามารถเข้าประชุมด้วยตนเองสามารถใช้สิทธิออกเสียงโดยมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมและออกเสียงลงมติแทน และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอเพิ่มวาระการประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น อีกทั้งคณะกรรมการควรมีมาตรการป้องกันกรณีที่ผู้บริหารและกรรมการใช้ข้อมูลภายในเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นในทางมิชอบ ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นอื่น เช่น การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน การนำข้อมูลภายในไปเปิดเผยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการและผู้บริหารถือเป็นการเอาเปรียบหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถือหุ้นโดยรวม เป็นต้น

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทในการสร้างความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ ซึ่งในระบบการกำกับดูแลกิจการมีผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ ได้แก่ ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ผู้ถือหุ้น หรือนักลงทุน เจ้าหนี้ และชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ สังคม หรือภาครัฐ รวมถึง คู่แข่ง และผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ เป็นต้น คณะกรรมการจึงควรกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวตามกฎหมายหรือตามข้อตกลงที่มีกับบริษัท ไม่ควรกระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้น และควรกำหนดมาตรการชดเชยในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิ อีกทั้งคณะกรรมการควรพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างเสริมผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับกิจการ และควรเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัทให้ผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นได้รับทราบอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับมาตรการในการแจ้งเบาะแสต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมาย

ระบบควบคุมภายในที่บกพร่อง ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน หรือการผิดจรรยาบรรณ และควรมีกฎ กติกาคุ้มครองสิทธิของผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวด้วย อีกทั้งคณะกรรมการควรกำหนดนโยบาย ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจ โดยตรงให้ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมั่นใจว่า การประกอบธุรกิจของบริษัทได้คำนึงถึงปัจจัย ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใสผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบาย การกำกับดูแลกิจการ การทำหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมาของคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อย นโยบายเกี่ยวกับการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนในเรื่องของคุณภาพของรายงานทางการเงินเป็นเรื่องที่ผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกให้ความสำคัญ คณะกรรมการจึงควรมั่นใจว่า ข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่เป็นอิสระ ปรมากรกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดในการทำหน้าที่โฆษกของบริษัท อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการอาจแต่งตั้งให้กรรมการท่านอื่นหรือผู้บริหารทำหน้าที่ดังกล่าวแทน โดยผู้ที่ได้รับแต่งตั้งควรทำหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งควรมีการกำหนดนโยบายการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะให้ชัดเจน นอกจากนี้ คณะกรรมการควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานหรือหน่วยงานเกี่ยวกับ นักลงทุนสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก เช่น ผู้ลงทุน นักลงทุนทั่วไป นักลงทุนสถาบัน นักวิเคราะห์ และภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน โดยเปิดโอกาสให้สามารถเข้าพบผู้บริหารของบริษัทได้ตามความเหมาะสม

5. ความรับผิดชอบต่อสังคมของคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานต่อผู้ถือหุ้นและความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ คณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้น โดยรวม คณะกรรมการควรแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่าง คณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจน และดูแลให้บริษัทมีระบบงานที่ให้ความเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ของบริษัทได้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีจริยธรรม คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถ

เฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์กับบริษัท รวมทั้งความพยายามและการอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเสริมสร้างให้บริษัทมีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง กระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการ บริษัทเพื่อให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งควรมีความโปร่งใส ปราศจากอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม และสร้างความมั่นใจให้กับบุคคลภายนอกเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อช่วยศึกษาและกลั่นกรองงานตามความจำเป็น โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยความเป็นกลางในการวินิจฉัย และควรกำหนดนโยบาย บทบาท หน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการทำงาน เช่น การรายงานต่อคณะกรรมการและการดำเนินการประชุมไว้อย่างชัดเจน กรรมการทุกคนควรเข้าใจ หน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการและลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทเป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะ แสดงความคิดเห็นของตนอย่างเป็นอิสระและปรับปรุงตัวเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา กรรมการ ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ระมัดระวังและรอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของบริษัทและเป็นความธรรมต่อผู้ถือหุ้นทุกคน โดยได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ กรรมการทุกคนควรอุทิศเวลาให้เพียงพอเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ และ กรรมการมีหน้าที่ที่ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการทุกครั้งยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลพิเศษจริง ๆ การ กำหนดค่าตอบแทนกรรมการเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการโดยตรง กรรมการจึงไม่ควร อนุมัติค่าตอบแทนของตนเอง คณะกรรมการควรจัดให้มีกระบวนการกำหนดค่าตอบแทนที่ โปร่งใสและขอความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น ในส่วนของระดับและองค์ประกอบของค่าตอบแทน กรรมการควรเหมาะสมและเพียงพอที่จะรักษากรรมการที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ แต่ควรหลีกเลี่ยง การจ่ายที่เกินสมควร

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกนำหัวข้อสิทธิของผู้ถือหุ้น ซึ่งผู้ถือหุ้นมีสิทธิในการควบคุมบริษัท ผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนและมีสิทธิในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของบริษัท ตัว แปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ และอีกหัวข้อหนึ่งซึ่งเป็น หัวข้อใหญ่ที่ใช้ในการศึกษาคือ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ทั้งในส่วนของคณะกรรมการ บริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งคณะกรรมการถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของกิจการว่ากิจการควรจะดำเนินงานไปในทิศทางใด ดังนั้นกิจการแต่ละ กิจการจะดำเนินธุรกิจอย่างประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริษัท

2.2 แนวคิดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือ การเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การเปิดเผยในด้านความตั้งใจหรือจุดมุ่งหมาย ผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม การใช้จ่ายเงินหรือการตั้งสำรองเงินในด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลอื่นที่แสดงถึงการแสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท เป็นต้น (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) โดยอาจจะเปิดเผยในรายงานประจำปีหรือจัดทำแยกต่างหากจากรายงานประจำปี ที่เรียกว่า รายงานความยั่งยืน เป็นการเปิดเผยผลกระทบและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในทิศทาง กระบวนการ และผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต่อสาธารณะ โดยกรอบการรายงานที่ถูกต้องถึงและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง คือ Global Reporting Initiative (GRI) (มานสิทธิ์ ขอดพุดติการณ, 2557) ซึ่งเป็นชุดหลักเกณฑ์ที่ผลิตรายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน เป็นเกณฑ์การรายงานวิธีหนึ่งที่รายงานครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วยตัวชี้วัดทั้ง 55 ตัวหลักและ 29 ตัวรอง ซึ่งจะช่วยให้บริษัทประเมินแนวทางการพัฒนา จัดการและเพิ่มประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เป็นมิติหนึ่งของความยั่งยืนซึ่งเกี่ยวข้องกับผลกระทบขององค์กรที่มีต่อระบบทางธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งระบบนิเวศ ที่ดิน อากาศและน้ำ ตัวชี้วัดทางสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า (เช่น วัสดุ พลังงาน น้ำ) และผลผลิต (เช่น การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง ของเสีย) นอกจากนี้ ยังครอบคลุมผลการดำเนินงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ การปฏิบัติตามทางสิ่งแวดล้อมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายทางสิ่งแวดล้อม และผลกระทบของสินค้าและบริการ

สิ่งหนึ่งที่สำคัญของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือ กิจการควรมีความรู้จริงในการประกอบกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรและใช้งบประมาณ มีการเทียบเคียงการใช้ทรัพยากรกับกิจการอื่นที่มีการปฏิบัติที่ดี เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างชัดเจน ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่

1. การป้องกันมลภาวะ คือ การวางแผน จัดการและควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมลภาวะ ประกอบด้วย มลพิษทางอากาศและทางน้ำ มลพิษที่หลุดรอดจากกระบวนการ

จัดการของเสียในโรงงาน การใช้และการจำกัดสารเคมีที่เป็นพิษอันตราย ตลอดจนมลพิษในรูปแบบอื่น ๆ เช่น เสียง กลิ่น ประกายไฟ ความสั่นสะเทือน รังสีและเชื้อโรคต่าง ๆ

2. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน คือ การควบคุมอัตราการใช้ทรัพยากรในการผลิตของกิจการให้ต่ำกว่าอัตราการฟื้นคืนของทรัพยากรที่ใช้หรือในกรณีที่เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ต้องมีอัตราการฟื้นคืนของทรัพยากรที่ทดแทนกันได้ในระดับที่เหมาะสม

3. การลดและปรับตัวให้เข้ากับสภาวะโลกร้อน หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากปฏิกิริยาเรือนกระจก ซึ่งภาคการผลิตได้ปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศ ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ฝนตกไม่ตรงตามฤดู ความแปรปรวนของสภาพอากาศ ระบบนิเวศ การเกษตร ปศุสัตว์และประมงที่ถูกทำลาย ดังนั้นทุกภาคการผลิตในฐานะที่เป็นสมาชิกของสิ่งแวดล้อมต้องปรับตัวเพื่อลดผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง

4. การปกป้องสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพและการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ หมายถึง การสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อปกป้องสภาพตามธรรมชาติและช่วยซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบนิเวศ

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดประเภทของอุตสาหกรรมโดยการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรรมและอาหาร กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ ได้แก่ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มบริการ ซึ่งข้อมูลการแบ่งกลุ่มลักษณะของอุตสาหกรรมดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ชนิดของอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของ อุตสาหกรรม	ขนาด ตัวอย่าง (n)	การมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
		การศึกษ ภาคนี้ นี้	Suttipun & Stanton (2011)	Deegan & Newson (2002)	Choi (1999)	Hackston &Milne (1996)	Robert (1992)
เกษตรกรรม และอาหาร	7	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง/ต่ำ	ต่ำ
อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	23	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	-	ต่ำ	-
ธุรกิจการเงิน	9	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	-	-	-
สินค้าอุปโภค บริโภค	3	ต่ำ	ต่ำ	-	-	-	-
ทรัพยากร	8	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	-
เทคโนโลยี	7	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	-
สินค้า อุตสาหกรรม	8	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
บริการ	15	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

สูง หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง; ต่ำ หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

2.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดจากแรงผลักดันจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลกลุ่มดังกล่าวต้องการทราบข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้นในการศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจมีทฤษฎีที่สามารถใช้ทดสอบงานวิจัยได้หลายทฤษฎี แต่จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตทำให้ผู้วิจัยพบว่าทฤษฎีที่เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้คือ ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy Theory) และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีความชอบธรรมเป็นการอธิบายถึงอำนาจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลของบริษัทสำหรับการดำเนินธุรกิจว่าแท้ที่จริงแล้ว บริษัทได้รับสิทธิและอำนาจนั้นมาจากสังคมในลักษณะที่เป็นใบอนุญาตชั่วคราว ภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจของบริษัทต้องตรงตามความคาดหวังของสังคมโดยรวม เช่น สินค้าและบริการสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่สังคมได้หรือไม่ โดย Legitimacy Theory ของ Suchman (1995) ได้กล่าวว่า ความชอบธรรม คือ “ลักษณะหรือการกระทำที่จะสร้างความพอใจนั้น จะต้องอยู่ภายใต้การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย” Cormier and Gordon (2001) กล่าวว่า องค์กรนั้นมีสัญญาหรือข้อตกลงกับสังคม ซึ่งองค์กรต้องดำเนินการให้สำเร็จโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย อันจะนำมาซึ่งความสอดคล้องและความเข้าใจกันระหว่างองค์กรและสังคม นอกจากนี้ ทฤษฎีดังกล่าวยังได้มีการชี้แนะในสิ่งที่องค์กรสามารถปฏิบัติเพื่อให้การกระทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่

1. องค์กรต้องปรับผลลัพธ์ เป้าหมาย และวิธีการในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
2. องค์กรต้องมีการติดตามข่าวสารในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม เพื่อให้วิธีการปฏิบัติ ผลที่จะได้รับ และมูลค่าขององค์กรสอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
3. องค์กรต้องพยายามสื่อสารและแสดงให้สังคมได้เห็นถึงสัญลักษณ์ คุณค่า หรือประเพณีขององค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมายถูกนำมาอธิบายความสัมพันธ์ขององค์กรที่ต้องการอยู่รอดต่อไปในสังคม ก็จะพยายามเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ โดยสมัครใจ และจะต้องกระทำให้อุบัติถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่าองค์กรเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อจะเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะอยู่รอดต่อไปในสังคม (Guthrie and Parker. 1989, Mohamed M. Shamil, Junaid M. Shaikh, Poh-Ling Ho and Anbalagan Krishnan. 2014)

ดังนั้น ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมายจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษา เพื่ออธิบายถึงลักษณะและปริมาณในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ตามข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของกิจการในหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2555 ซึ่งสังคมเรียกร้องความรับผิดชอบขององค์กรในด้านการดำเนินธุรกิจที่เคารพต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำเนินธุรกิจที่ตรงไปตรงมาไม่เอาัดเอาเปรียบสังคม

2.3.2 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Freeman (1984) อธิบายว่า ผู้มีส่วนได้เสียถือเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมที่สำคัญขององค์กร ผู้บริหารต้องสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า ผู้ขายสินค้า คู่แข่งขัน ภาครัฐ ชุมชนและสังคม หรือแม้กระทั่งกลุ่มอุตสาหกรรมหรือรัฐบาลต่างประเทศ ซึ่งรวมไปถึงอนาคตที่องค์กรจะต้องทำการติดต่อ องค์กรมีแนวโน้มที่จะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรและนโยบายการเปิดเผยข้อมูล (Hasnas, 1998) เพราะการที่องค์กรจะสามารถดำรงอยู่ได้ มีความเจริญก้าวหน้า หรือนำไปสู่การปรับปรุง ล้มสลาย ถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ซึ่งเป็นผู้กำหนดนั่นเอง ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียนี้มีการเชื่อมโยงอย่างเหนียวแน่นกับเรื่องของความชอบธรรม โดยมุมมองจากแนวคิดนี้มุ่งไปยังนโยบายของบริษัทที่สร้างผลกระทบให้เกิดแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยบริษัทมีภาระรับผิดชอบที่จะต้องตอบสนองความต้องการให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของตนเองหรืออีกนัยหนึ่ง แนวคิดนี้เป็นเรื่องของจัดการผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของบริษัทโดยพิจารณาถึงความต้องการ ความสนใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงานของบริษัท เพราะการที่บริษัทจะสามารถดำรงอยู่ ดำเนินเจริญก้าวหน้าและล้มสลายถือเป็นความชอบธรรมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัทเป็นผู้กำหนด (อนันตชัย ชูรประดม, 2550)

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียถูกนำมาใช้อธิบายการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทว่าอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียในประเทศไทยมีแรงผลักดันให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจได้เช่นกัน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราภรณ์ ชดช้อย (2557) ที่พบว่าบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถเรียกร้องให้บริษัทจัดทำรายงานข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทยได้

ดังนั้น ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จึงถูกนำมาใช้ในการการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นการอธิบายถึงการกำกับดูแลกิจการ และทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยมีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้มีส่วนได้เสีย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอุตสาหกรรมการผลิต

และอุตสาหกรรมบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบระดับความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีขนาดบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2547 จำนวน 246 บริษัท เทคนิคทางสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนากระดาษทำการเพื่อใช้วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม จากการพัฒนาทวนวรรณกรรม ผลการศึกษาพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วยผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น และความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรม ระดับความมีอิทธิพลของทุกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันระหว่างสองอุตสาหกรรม โดยบริษัทขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก และคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมการผลิต อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานกำกับดูแล ยังไม่มากพอที่จะกดดันให้บริษัทจดทะเบียน มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพในระดับสูง

จักรวดี ขอบพิเชียร (2552) ศึกษาผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2549 และจากข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ www.setsmart.com กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 389 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ และบริษัทที่อยู่ระหว่างการพิทักษ์ทรัพย์หรือกำลังฟื้นฟูกิจการ ทดสอบข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัท อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารและบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในทางตรงข้ามกับอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวและอัตราส่วน

ของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ลักษณะของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือร่วมกับขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบและการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในสามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของธุรกิจเพิ่มขึ้น

โชติญาณ์ หิตะพงส์ (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการประจำปี (56-1) และงบการเงิน โดยใช้ข้อมูลในปี พ.ศ. 2548 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการรวมทั้งสิ้น 272 บริษัท ทดสอบข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พบที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ บริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น คุณลักษณะที่พบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ อายุการดำเนินงาน และโครงสร้างความเป็นเจ้าของ บริษัทที่มีอายุดำเนินงานมายาวนานมักจะเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบริษัทที่มีชื่อเสียง มีประสบการณ์เป็นที่รู้จักของนักลงทุนอยู่แล้วจึงทำให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลมากนัก ส่วนบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีการกระจุกตัวสูงซึ่งผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ทราบข้อมูลภายในอยู่แล้วทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ต่ำ การวิจัยในตัวแปรควบคุม พบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กและพบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ

จิตติมา กิ่งแก้ว (2555) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1 และรายงานประจำปี 2553 จำนวน 381 บริษัท การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนสมัครใจเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า บริษัทร้อยละ 23.40 มีระดับการเปิดเผยข้อมูล 0-9% โดยเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมมากที่สุดเป็นร้อยละ 87.90 รองลงมาคือข้อมูลด้านความ

ร่วมมือนำด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 71.10 และข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 66.10 และพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรม บริษัทมหาชน และสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ขณะที่โครงสร้างหนี้สินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ฉิววรรณ วิชัยดิษฐ, ไพบุลย์ ผจงวงศ์ และศศิวิมล มีอำพล (2552) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ โดยเปิดเผยในเรื่องการกำกับดูแลกิจการมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลต่อสังคม คือ ขนาดของบริษัท และประเภทอุตสาหกรรม โดยขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่น ประกอบด้วย ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างชาติ และอายุของกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ฉิววรรณ ศิริธำนันท์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และศึกษาความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้กลุ่มอุตสาหกรรมวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัท อุตสาหกรรมละ 1 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลรายปี พ.ศ. 2546, 2547, 2548 และข้อมูลรวม 3 ปี มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง โดยส่วนใหญ่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีและเกณฑ์การวัดมูลค่า สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน คือ ขนาดองค์กร โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ อายุการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร โดยขนาดองค์กร โครงสร้างความเป็นเจ้าของและอายุการดำเนินงานมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในทิศทางลบ ส่วนโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการทำกำไรมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในทิศทางบวก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละหมวดอุตสาหกรรม พบว่า บริษัทในแต่ละหมวดอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นภาพร พงษ์ตันทุกล (2546) โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างการเป็นเจ้าของทั้งการกระจุกตัวและองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ความสำคัญและจำเป็นของข้อมูลที่เปิดเผย ความสอดคล้องของข้อมูลที่เปิดเผยและความบกพร่องของข้อมูลที่เปิดเผยในความเห็นของผู้ถือหุ้นสถาบัน โดยทำการสอบถามผู้จัดการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยจำนวน 80 บริษัท กับผู้ถือหุ้นภายนอกจำนวน 160 คน โดยข้อมูลที่รวบรวมมาจากผู้จัดการบัญชีได้นำมาสร้างดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนักเพื่อใช้วัดระดับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การกระจุกตัวของการถือหุ้นซึ่งวัดจากการถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรกมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจและการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ส่วนองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นพบว่า ผู้ถือหุ้นภายในคือ การถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจ การปฏิบัติตามข้อกำหนดและการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ในขณะที่การถือหุ้นของสถาบันมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 3 แบบ ผู้ถือหุ้นสถาบันเห็นความสำคัญและจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และเห็นว่ารายงานทางการเงินไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ถือหุ้นภายนอก และความบกพร่องด้านเนื้อหา ข้อมูลและรูปแบบการรายงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าสิ่งที่บกพร่องมากที่สุดคือ การเปิดเผยข้อมูลไม่ทันต่อเวลา และข้อมูลที่เปิดเผยมีความเอนเอียงไม่ตรงประเด็น

เบญจพร โมกชะเวส (2551) ศึกษาลักษณะของธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำการศึกษาบริษัทตัวอย่างสำหรับปี พ.ศ. 2549 จำนวน 412 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ลักษณะของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการบริหารและโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัท พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นอิสระในคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนของกรรมการทุกคนที่เข้าประชุมต่อปีต่อจำนวนการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งหมดต่อปี จำนวนกรรมการที่เป็นอิสระในคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบทุกคนที่เข้าประชุมต่อปีต่อจำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมดต่อปี จำนวนกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้บริหารในคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้มีการแยกบทบาทของประธานกรรมการและประธานกรรมการบริหารอยู่ในระดับคุณภาพต่ำ มีหน่วยงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งของบริษัทอยู่ในระดับคุณภาพสูง ประธานกรรมการตรวจสอบเป็นกรรมการอิสระอยู่ในระดับคุณภาพสูงมาก และประธานอนุกรรมการกำหนดค่าตอบแทนเป็นกรรมการอิสระอยู่ในระดับคุณภาพต่ำมาก ลักษณะของผู้ถือหุ้น พบว่า ร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยประธานกรรมการบริหารและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้

ประธานกรรมการบริหารที่มีความเข้มข้นในการเป็นเจ้าของในระดับสูงมีจำนวนบริษัทน้อยกว่า ประธานกรรมการบริหารที่เป็นเจ้าของที่มีความเข้มข้นในระดับต่ำ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรกที่มีการควบคุมผู้ถือหุ้นมีจำนวนบริษัทมากกว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่

พุกกา พิงจิตต์ประไพ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 107 บริษัท วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีความแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแนวทางที่กำหนดไว้ให้ต้องจัดทำและบังคับให้เปิดเผยข้อมูล ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลจึงเป็นการเปิดเผยตามความสมัครใจของบริษัทและเป็นข้อมูลเชิงบวกที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ บริษัท ผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับร้อยละ 40-49 คิดเป็นร้อยละ 26.18 โดยบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.65 สำหรับเรื่องที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ด้านการใช้พลังงานคิดเป็นร้อยละ 29.91 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทพบว่า ขนาดของกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีและความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

พิมพ์ลภัส ชาญสมิง (2553) ศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551 ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรอบบัญชี 31 ธันวาคม และมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 409 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะการประกอบธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากกว่ากลุ่มบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับ โดยการเปิดเผยข้อมูลขึ้นอยู่กับความสมัครใจของแต่ละบริษัท ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลหรือการปฏิบัติกิจการต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ทำให้บริษัทขนาดเล็ก

อาจมีเงินทุนไม่เพียงพอที่จะลงทุน ขนาดของกิจการเมื่อจำแนกตามระดับผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า กลุ่มบริษัททั้ง 2 ขนาดมีค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่เกี่ยวข้องพนักงานมากที่สุด เนื่องจากพนักงานถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียภายในที่เป็นแรงผลักดันสำคัญขององค์กรที่ทำให้องค์กรขับเคลื่อนได้

มัทนชัย สุทธิพันธ์ (2555) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยวิธีการนับค่าจากกลุ่มตัวอย่างบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 96 มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีในด้านปริมาณ บริษัทในกลุ่มพลังงานมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีสูง ในขณะที่เดียวกันบริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีก็ต่ำด้วยเช่นกัน หัวข้อที่ได้รับความนิยมในการเปิดเผยมากที่สุดคือ การกำกับดูแลที่ดีของกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม การรายงานของผู้บริหาร การจัดการความเสี่ยง รางวัลของบริษัท นโยบายสิ่งแวดล้อม และการรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกับปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อปริมาณการเปลี่ยนแปลงข้อมูล พบว่าขนาดของกิจการ ความสามารถในการทำกำไรและประเภทของกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ในขณะเดียวกัน ประเภทของเจ้าของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและไม่พบความสัมพันธ์ของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับอายุของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ประเภทของผู้สอบบัญชีและชนิดของธุรกิจ อิทธิพลของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกับตัวแปรอิสระ พบว่าลักษณะของอุตสาหกรรมและประเภทของเจ้าของกิจการมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี แต่ขนาดบริษัท ประเภทผู้ก่อตั้งกิจการ ลักษณะผู้ตรวจสอบบัญชี ประเภทของธุรกิจ อายุของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

สิทธิธ ภูมिवัฒน์ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าของ

กิจการหรือผู้ถือหุ้นให้เข้ามาบริหารจัดการกิจการ บทบาทของตัวแทนเหล่านี้อยู่ในรูปของกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดกลยุทธ์ให้กับองค์กรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หลัก และได้ทำหน้าที่ว่าจ้างผู้จัดการให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติการอีกทีหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วหากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสามารถและมีความซื่อสัตย์สุจริตก็จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะยาวแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย หากแต่ในความเป็นจริงระบบตัวแทนนั้นยังคงมีปัญหาเกิดขึ้น ดังที่เราได้พบเห็นทั้งในกรณีของประเทศไทยและในต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า การแยกกันของประธานและกรรมการผู้จัดการใหญ่ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการทั้งคณะ อำนาจควบคุมบริษัทของฝ่ายบริหาร ขนาดของบริษัทและประสิทธิภาพการทำกำไร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท โดยสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ได้ถึงร้อยละ 24.3 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 100 บริษัท ที่มีปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือ การแยกกันของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการใหญ่ ประกอบกับการที่กรรมการตรวจสอบทั้งคณะมีความเป็นอิสระในการควบคุมดูแลรายงานต่าง ๆ และฝ่ายบริหารเป็นผู้มีอำนาจควบคุมจะทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น โดยที่ขนาดของบริษัทและความสามารถในการทำกำไรแสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการของบริษัท อันนำมาซึ่งทรัพยากรที่พอเพียงต่อการเปิดเผยข้อมูลและแรงกระตุ้นจากผลประโยชน์ในการแสดงผลประกอบการที่ดีของบริษัท

สิริพร แจ่มทวีกุล (2549) ศึกษาการบัญชีสิ่งแวดล้อมสำหรับกิจการในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของกิจการในประเทศไทยมาประยุกต์ใช้ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาแนวโน้มในการนำบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในอนาคต โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กิจการในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิธีสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมากนัก เนื่องจากเป็นแนวคิดใหม่ที่ยังไม่แพร่หลายในประเทศไทยมากนัก และยังไม่มีการมาตรฐานการบัญชีหรือแนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ ในด้านของการนำบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้และการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสิ่งแวดล้อม จากผลการศึกษาพบว่า กิจการยังมิได้นำการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาใช้เท่าที่ควร และการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสิ่งแวดล้อมยังมีน้อย และหากมีการเปิดเผยส่วนใหญ่เป็นการเปิดเผยแบบอธิบาย ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าขนาดของการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสิ่งแวดล้อมควรเปิดเผยแบบอธิบาย เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่าการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละกลุ่ม

อุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากลักษณะของกิจการแต่กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งคาดว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามลักษณะของธุรกิจ

สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในแต่ละอุตสาหกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของทั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงินที่ประกอบด้วยธนาคาร บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต กองทุนต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมอยู่ที่คะแนนระดับ 2 คือ มีการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแต่ไม่สามารถวัดเชิงปริมาณได้ โดยขนาดของบริษัทไม่ว่าบริษัทขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ไม่ว่าบริษัทจะมีผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มากหรือน้อยก็ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 306 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี 56-1, ISIMS, CD ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยใช้กระดาษทำการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลที่มีการพัฒนาขึ้นมา ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง การเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจอยู่ในระดับต่ำ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลกับลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท พบว่า คุณลักษณะของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ ขนาดของบริษัท ประเภทผู้สอบบัญชี การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุดำเนินงาน และสภาพคล่องทางการเงิน ลักษณะการเปิดเผยข้อมูล พบว่า การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับมีความสัมพันธ์กับขนาดบริษัท ประเภทผู้สอบบัญชี และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ การเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ พบว่า ขนาดและอายุดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งการเปิดเผยตามข้อบังคับและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ

อังคณา อีรณไพบูรณ์ (2548) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 17 บริษัท และทำการจัดบันทึกข้อมูลดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทโดยส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินนั้น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเปิดเผยนัก ส่วนการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และบริษัท ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมในรายงานประจำปีมากที่สุด สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสังคม พบว่า ความรับผิดชอบต่อทรัพยากรบุคคลมีการเปิดเผยมากที่สุด ลำดับถัดมาคือความรับผิดชอบต่อชุมชน และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมในรายงานประจำปีมากที่สุด และหากแบ่งตามประเภทของธุรกิจ พบว่ากลุ่มธุรกิจเหมืองแร่มีการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดและกลุ่มธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมากที่สุด

Brammer and Pavelin (2006) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจโดยบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจ การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจโดยการเก็บข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปี รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจ จากผลการศึกษาพบว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่ หนี้สินต่ำ และโครงสร้างการเป็นเจ้าของแบบถือหุ้นกระจายมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ ส่วนคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของกิจการและผลกระทบที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ

Camfferman and Cooke (2002) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในสหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในสหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์ ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดของสหภาพยุโรปแตกต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเฉพาะกิจการ คือ ขนาดองค์กร ระดับโครงสร้างทุน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ ประเภทผู้สอบบัญชี และอุตสาหกรรมกับความครอบคลุมของการเปิดเผยข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 322 บริษัท โดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในการวิเคราะห์ความครอบคลุมของการเปิดเผยข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า บริษัทใน สหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์มีความครอบคลุมในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในสหราชอาณาจักรครอบคลุมเนื้อหาในการเปิดเผย มีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดมากกว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ที่มีความยืดหยุ่นได้มาก และยังพบว่าขนาดขององค์กร ระดับโครงสร้างทุน ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความครอบคลุมในการเปิดเผยข้อมูล แต่สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์ทางลบกับความครอบคลุมในการเปิดเผยข้อมูล รวมถึงบริษัทที่อยู่ในธุรกิจการค้าและบริการมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าบริษัทที่อยู่ในธุรกิจการผลิต

Eng and Mak (2003) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างการเป็นเจ้าของและ โครงสร้างคณะกรรมการที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี 1995 มีการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ จำนวน 42 รายการ ได้แก่ 1) ข้อมูลกลยุทธ์ 22 รายการ 2) ข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินที่สำคัญ 4 รายการ 3) ข้อมูลทางการเงิน 16 รายการ ผลการศึกษาพบว่า กิจการที่มีโครงสร้างการเป็นเจ้าของโดยคณะกรรมการและผู้บริหารที่มีระดับต่ำและโครงสร้างการเป็นเจ้าของหลักโดยรัฐบาลรวมถึงกิจการที่มีขนาดใหญ่ หนี้สินต่ำ และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ส่วนผู้ถือหุ้นหลักที่มากกว่าร้อยละ 5 ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูล และการเพิ่มขึ้นของคณะกรรมการบริษัทภายนอกกิจการทำให้การเปิดเผยข้อมูลลดน้อยลง

Lang and Lundholm (1993) ศึกษาปัจจัยการวิเคราะห์ระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ได้ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ขนาด ผลการดำเนินงาน แผนการออกหลักทรัพย์ของบริษัท ว่ามีผลต่อนโยบายการเปิดเผยข้อมูลหรือคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลหรือไม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทใน 27 อุตสาหกรรม เฉลี่ยอุตสาหกรรมละ 13 บริษัท โดยวัดคะแนนการเปิดเผยข้อมูลจากหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ Financial Analysis Federation (FAF) ผลการวิจัยพบว่า บริษัทที่มีลักษณะแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นขนาด ผลการดำเนินงาน หรือแผนการออกหลักทรัพย์ของบริษัทจะมีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลหรือคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลต่างกัน คือ บริษัทขนาดใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก บริษัทที่มีผลการดำเนินงานดีมักเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานไม่ดี และคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลจะเพิ่มขึ้นในกลุ่มของบริษัทที่มีการออกหลักทรัพย์ในช่วงปัจจุบันหรืออนาคตอันใกล้

Akhtaruddin and Haron (2010) ศึกษาโครงสร้างคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยง

ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทที่ไม่เป็นผู้บริหาร (Independent non-executive directors) สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ และการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศมาเลเซีย จำนวน 124 บริษัท โดยไม่รวมกลุ่มธุรกิจธนาคาร สถาบันการเงินและธุรกิจประกันภัยจากรายงานประจำปี 2003 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Eng and Mak (2003) ที่ให้เหตุผลว่าคณะกรรมการบริษัทที่ไม่เป็นผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของการเปิดเผยข้อมูล ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดที่ว่าคณะกรรมการเพิ่มขึ้นโดยเป็นผลมาจากต้นทุนตัวแทนจากข้อมูลความไม่สมมาตรระหว่างการจัดการธุรกิจและนักลงทุนภายนอก และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามความอ่อนแอของหน่วยธุรกิจมีส่วนสูงกับสัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทที่ไม่เป็นผู้บริหารในคณะกรรมการตรวจสอบแสดงว่าโครงสร้างคณะกรรมการหรือการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ

Meek et al. (1995) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศอื่น ๆ ในทวีปยุโรป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งประกอบด้วย ขนาดองค์กร ระดับโครงสร้างทุน การดำเนินงานในหลายประเทศ ความสามารถในการทำกำไร การจดทะเบียนในตลาดสากล ภูมิภาคของประเทศถิ่นฐาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบริษัทในสหรัฐอเมริกา 116 บริษัท บริษัทใน สหราชอาณาจักร 64 บริษัท และบริษัทในทวีปยุโรป 46 บริษัท (ฝรั่งเศส 16 บริษัท เยอรมัน 12 บริษัท และเนเธอร์แลนด์ 18 บริษัท) โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูล คือ ขนาดองค์กรและการจดทะเบียนในตลาดสากลโดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล รวมถึงประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันก็มีผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลด้วยเช่นเดียวกัน

Shamil et al. (2014) ศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการในรายงานการพัฒนายั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของคณะกรรมการในรายงานการพัฒนายั่งยืนจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โคลอมโบ ในประเทศโคลอมโบ จำนวน 148 บริษัท จากรายงานประจำปี 2010, 2011 และ 2012 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการและการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายงานการพัฒนายั่งยืน ส่วนคณะกรรมการซึ่งเป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานการพัฒนายั่งยืน และไม่

พบความสัมพันธ์ของความเป็นอิสระของคณะกรรมการและเชื้อชาติของคณะกรรมการ การรายงานการ พัฒนาที่ยั่งยืนที่น่าเชื่อถือถูกกำหนดโดยขนาดบริษัทและการเจริญเติบโตของบริษัท โดยพบว่าอายุ ของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานความยั่งยืนของกิจการ จากการศึกษาดังกล่าว สนับสนุนทฤษฎีตัวแทนและทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมาย

Suttipun and Stanton (2012) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมใน รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทดสอบหา ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลและความหลากหลายของปัจจัยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 75 บริษัท ในปี 2007 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายของปัจจัยใด ๆ ที่แสดงให้เห็น ว่าร้อยละ 82.67 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทำการเปิดเผยข้อมูล ด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในกลุ่ม อุตสาหกรรมทรัพยากร และบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร แหล่งที่พบมากที่สุดสำหรับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีในส่วน ของการกำกับดูแลกิจการ รูปแบบที่พบมากที่สุดของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นนโยบายด้าน สิ่งแวดล้อม การใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม การจัดการของเสีย สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ ระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศไทย และขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวก

Buniamin et al. (2008) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการกับการ เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทใน ประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในประเทศมาเลเซียลดลงร้อยละ 28 ของบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี 2005 การศึกษาข้อมูลได้ใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียถือเป็นตัวแปรสำคัญอีกตัวหนึ่ง นอกจากตัวแปรการกำกับดูแลกิจการ แล้ว ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่ง บ่งบอกว่าการตัดสินใจส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ตามทฤษฎีความชอบ ธรรมพบความสัมพันธ์ในเชิงบวกในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกับขนาดของบริษัท ในประเทศมาเลเซียมักจะไปในด้านการสร้างภาพลักษณ์มากกว่าเพื่อให้บรรลุต่อการรับผิดชอบ ต่อสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ดังนี้

การกำกับดูแลกิจการ

- ลักษณะคณะกรรมการบริษัท
 1. ขนาดของคณะกรรมการ
 2. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ
 3. สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ
 4. สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง
 5. จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ
- ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ
 1. สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ
 2. สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษา
ด้านบัญชีหรือการเงิน
 3. จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
- ลักษณะโครงสร้างของบริษัท
 1. ลักษณะของเจ้าของกิจการ
 2. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
 3. สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร
 4. สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
ในรายงานประจำปี
พ.ศ. 2554-2556 ของ
บริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย

- ขนาดของกิจการ
- อายุของกิจการ
- ประเภทอุตสาหกรรม
- ประเภทผู้สอบบัญชี

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สมมติฐานการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. กรอบเวลาการทำวิจัย

3.1 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คำถามในการวิจัยกล่าวไว้ว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีอย่างไร และการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยในอดีตถึงการกำกับดูแลกิจการ ในหัวข้อ 1) ลักษณะคณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ 2) ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ 3) ลักษณะโครงสร้างของบริษัท ประกอบด้วย ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ โดยมีปัจจัยควบคุม คือ ขนาดของกิจการ อายุของกิจการ กลุ่มอุตสาหกรรม ประเภทผู้สอบบัญชี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

ลักษณะคณะกรรมการบริษัท

ขนาดของคณะกรรมการ

จากการศึกษางานวิจัยของ Sharifah Buniamin et al. (2008), Mohamed M. Shamil et al. (2014) และ สิทธิกร ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งบ่งบอกว่าการตัดสินใจของคณะกรรมการมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาของ จักรวุฒิ ชอบพิเชียร (2552) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่กว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่เล็กกว่า ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ Evans (2004), Haniffa & Cooke (2002) ส่วน Eng and Mak (2013) และ M. Akhtaruddin and Hasnah Haron (2010) พบว่า ขนาดคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H1 : ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ

จากการศึกษางานวิจัยของ สิทธิกร ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า การแยกกันของประธานและกรรมการผู้จัดการใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดีของโครงสร้างคณะกรรมการ ข้อ 1.6 ที่กล่าวว่า ควรแยกบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการออกจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ เพื่อไม่ให้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด (หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555) ในการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้บริหารแทนที่จะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม (Berg and Smith, 1978) อีกทั้งยังส่งผลให้ไม่มีการกระตุ้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น (Chaganti et al., 1985) นอกจากนี้ Vafeas and Theodorou (1998) พบว่าบริษัทที่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการที่เป็นอิสระแสดงถึงการยอมรับกรรมการที่เป็นอิสระ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท ดังนั้นกรรมการที่เป็นอิสระจึงเป็นผู้ที่แสวงหาข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อการตัดสินใจและมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวนมากที่แสดงถึงผลงานจากการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่พวกเขาได้ทำไปเพื่อบริษัท (Fama and Jensen, 1983a) ในทางตรงกันข้าม Forker (1992) and Gul and Leung (2004) พบความสัมพันธ์เชิงลบของการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการโดยบุคคลคนเดียวกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ แต่จากการศึกษาของเบญจพร โมกษะเวส (2551) พบว่า การแยกบทบาทของประธานกรรมการ

และกรรมการผู้จัดการไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับ Ho and Wong (2001) ไม่ยืนยันความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคณะกรรมการที่เป็นอิสระและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ แต่อย่างไรก็ตาม Ho and Wong แนะนำว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่เป็นอิสระสูงกว่ำเหมือนกับเป็นการเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัท และ Mohamed M. Shamil et al.(2014) พบว่าการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการโดยบุคคลคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ (Chau and Gray, 2010) จากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H2 : ความเป็นอิสระของคณะกรรมการที่ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการไม่เป็นบุคคลคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ

จากการศึกษาวิจัยของ บุญทริกา ใจกระจ่าง (2546) พบว่า โครงสร้างกรรมการอิสระเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากคณะกรรมการอิสระมีอำนาจควบคุมและตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนโดยทั่วไปในการรับรู้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (สิทธธ ภูมิวัฒน์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Balachandran & Bliss (2004), Chen & Jaggi (2000) ที่พบว่า คณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วย กรรมการที่เป็นอิสระในจำนวนที่เพียงพอที่จะสามารถสร้างกลไกเพื่อถ่วงดุลอำนาจภายในคณะกรรมการของบริษัทไม่ใ้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัทและทำให้กรรมการทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยคณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งคณะ และมีจำนวนกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน แต่การศึกษาของ Mohamed M. Shamil et al. (2014) พบว่า คณะกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืน จากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐาน

H3 : สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง

ความหลากหลายของคณะกรรมการทำให้เกิดความแตกต่างกันในที่น่าสนใจเสนอข้อมูลโดยคณะกรรมการเป็นปัจจัยที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นผู้นำและการมีประสิทธิภาพที่จะได้รับการสนับสนุนในระดับโลก (Robinson and Dechant, 1997) ในการศึกษาความหลากหลายของคณะกรรมการทั่วไปจะเน้นในเรื่องของสัญชาติและเพศของคณะกรรมการ (Prado-Lorenzo and Garcia-Sanchez, 2010) จากการศึกษางานวิจัยของ Betz et al (1989) พบว่า ความหลากหลายทางเพศในระดับผู้บริหารระดับสูงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมของบริษัท เพราะคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิงจะมีความมุ่งมั่นในด้านเศรษฐกิจน้อยกว่าคณะกรรมการเพศชาย โดยจะมีการนำกรอบจริยธรรมและหลักเกณฑ์ที่แตกต่างมาใช้กับองค์กร อาทิเช่น ความสนใจในการบริจาคการกุศล (Ibrahim and Angelidis, 1991) Jose V. Frias-Aceituno et al. (2012) พบว่า ความหลากหลายของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร Mohamed M. Shamil et al.(2014) พบว่า คณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานความยั่งยืนของกิจการ จากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H4 : สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ

จากการศึกษาของ Karamanou and Vafeas (2005) พบความสัมพันธ์ระหว่างการประชุมคณะกรรมการกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน Conger et al. (1998) ได้อธิบายว่าเวลาที่ใช้ในการประชุมของคณะกรรมการเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของคณะกรรมการบริษัทให้มากขึ้น เช่นเดียวกับ Lipton and Lorsch (1992) ที่กล่าวว่า ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการจะทำให้เห็นประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการ รวมถึงเพื่อแสดงบทบาทและหน้าที่ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และยังทำให้คณะกรรมการมีความสนใจในการเปิดเผยข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบมากขึ้นและจะช่วยลดปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลให้น้อยลง (Kanagaretnam et al., 2007) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของเบญจพร โมกษะเวส (2551) กลับพบว่า การประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ Jensen (1993) ชี้ว่าการประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่ได้ประโยชน์อย่างจริงจังเพราะว่าการกำหนดเวลาอย่างจำกัด ทำให้คณะกรรมการไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ท่ามกลางคณะกรรมการและผู้บริหารได้ อีกทั้ง Vafeas (1999) พบว่าเมื่อจำนวนการประชุมของ

คณะกรรมการมากกว่า 11 ครั้งต่อปี จะส่งผลให้มีความสัมพันธ์เชิงลบหรือมีความสัมพันธ์แบบ ผกผันกับมูลค่าของธุรกิจ ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H5 : จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ

สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษางานวิจัยของเบญจพร โมกษะเวส (2551) และ เมธาวดี อ่อนรู้ที่ (2557) พบว่า ลักษณะองค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระไม่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จักรวดี ชอบวิเชียร (2552), Willekens et al. (2004) พบว่า อัตราส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระที่มากกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระน้อยกว่า แต่ การศึกษาของ สนิพร จันทรสถาพร (2546) พบว่า ปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีล้วนมีความสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากความชัดเจนและความพอเพียงในอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการบริษัทมอบให้คณะกรรมการตรวจสอบก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันและเสริมสร้างให้แนวคิดการกำกับดูแลกิจการเกิดผลในทางปฏิบัติและเป็นประโยชน์กับบริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้ง สมมติฐานว่า

H6 : สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน

Fama and Jensen (1983a) พบว่า กรรมการอิสระจะแสวงหาการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อส่งสัญญาณต่อผู้ถือหุ้นว่าพวกเขามีความรับผิดชอบและสอดคล้องกับหน้าที่ เนื่องจากแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ Sarbanes-Oxley Act of 2002 มีแนวทางปฏิบัติให้สมาชิกทั้งหมดของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นกรรมการอิสระมีความรู้และความเข้าใจด้านการบัญชีหรือการเงิน และอย่างน้อย 1 คน มีความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินมีส่วนสำคัญมากต่อการเกิดประสิทธิผลของ

คณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่ง DeZoort and Salterio (2001) ได้ตรวจสอบผลกระทบของสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน ที่มีต่อระดับของการสนับสนุนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากภายนอก เมื่อมีความขัดแย้งกับผู้บริหารในประเด็นปัญหาความคลุมเครือของข้อมูลทางการบัญชี พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก นั่นคือ สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินสูงกว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากภายนอกสูงกว่า เมื่อมีความขัดแย้งกับผู้บริหารในประเด็นปัญหาความคลุมเครือของข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ McDaniel et al. (2002) ที่พบว่าสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและความน่าเชื่อถือของการรายงานทางการเงิน ในขณะที่เบญจพร โมกยะเวส (2551) พบว่า ลักษณะความรู้ของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรวุฒิ ชอบวิเชียร (2552) พบว่า อัตราส่วนกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีและการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปี ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ว่ากรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน และมีความรู้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเหตุที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของรายงานทางการเงิน ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H7 : สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

การศึกษาของ Liu (2004) พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีผลกระทบเชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก (Menon and Williams, 1994) ในขณะที่จักรวุฒิ ชอบวิเชียร (2552) พบว่าอัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจพร โมกยะเวส (2551) ที่กล่าวว่าลักษณะการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบที่ว่าจำนวนครั้งการ

ประชุมแต่ละปีขึ้นอยู่กับขนาดของบริษัทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบบรรลุดำเนินการตามที่ตั้งไว้ ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H8 : จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลักษณะโครงสร้างของบริษัท

ลักษณะเจ้าของกิจการ

จากการศึกษางานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) พบว่า ลักษณะของเจ้าของกิจการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ส่วน Brammer and Pavelin (2006), Eng and Mak (2003) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของโดยมีสัดส่วนการถือหุ้นส่วนใหญ่โดยรัฐบาล คือการถือหุ้นในธุรกิจโดยรัฐหรือองค์กรของรัฐ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน การศึกษาในประเทศสวีเดนของ Tagesson et al. (2009) พบว่าบริษัทภาครัฐเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทเอกชน เนื่องจากบริษัทที่เป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ภายใต้การตรวจสอบอย่างใกล้ชิดและถูกกดดันจากเจ้าของ รัฐ และจากความคาดหวังของสังคมเช่นเดียวกับในประเทศแคนาดา (Cormier and Gordon, 2001) แต่การศึกษากการเปิดเผยข้อมูลในประเทศบังกลาเทศของ Balal (2000) พบว่า บริษัทเอกชนมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทของภาครัฐ ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H9 : ลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการ โดยภาครัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โครงสร้างความเป็นเจ้าของ

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547), พุกษา พิงจิตต์ประไพ (2551), ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550), เมธาวิดี อ่อนรู้ที่ (2557), สุริรัตน์ แซ่ฟู (2557), โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ สิทธิกร ภูมิวัฒน์ (2552) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูล แสดงว่าหากกิจการมีการกระจุกตัวหรือการถือหุ้นในลักษณะธุรกิจภายในครอบครัวไม่มีผลทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลน้อยลง (ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555) และนภาพร พงษ์วัฒนกุล (2546) พบว่า การกระจุกตัวของถือหุ้นจากผู้ถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรก

มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ การถือหุ้นโดยกรรมการและผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลภายในบริษัทจำนวนมากจะมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าการถือหุ้นโดยบุคคลภายนอกเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากการถือหุ้นโดยบุคคลภายในจะทราบข้อมูลภายในบริษัทแล้วจึงมีการเปิดเผยน้อย แต่การถือหุ้นโดยบุคคลภายนอก ผู้ถือหุ้นจะไม่ทราบข้อมูลภายในบริษัทจึงต้องทำการเปิดเผยข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H10 : โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร

จากการศึกษางานวิจัยของ จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) พบว่า ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แสดงว่าผู้ถือหุ้นไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม Forker (1992) และ Gul and Leung (2004) พบว่าการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ แต่ Chau and Gray (2010) พบว่าการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ส่วน Haniffa and Cooke (2002) และ Barako et al. (2006) ไม่พบความสัมพันธ์ของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหารกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ นวพร พงษ์ตันฑกุล (2546) พบว่า การถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจและการปฏิบัติตามข้อกำหนด ดังนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานว่า

H11 : สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยต่างชาติ

จากการศึกษางานวิจัยของ โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากยิ่งบริษัทมีสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูงจะทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลของนักลงทุนที่มีความหลากหลายมากขึ้น เมธาวดี อ่อนรู้ที่ (2557) พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ เป็นกลุ่มบริษัทที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางซึ่งไม่มีหลากหลายของนักลงทุน แต่ Haniffa and Cooke (2005) พบว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจาก โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีความแตกต่างกันนี้อาจ

ส่งผลต่อการเพิ่มช่องว่างทางกฎหมายมากขึ้น เมื่อผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติ จึงมีความต้องการในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลทางสังคมและสิ่งแวดล้อม จะถูกนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจมากขึ้น เพื่อการสร้างความพึงพอใจแก่นักลงทุนในด้านจริยธรรม แต่ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ (2555) ที่พบว่า โครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H12 : สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรควบคุม

ขนาดของกิจการ

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Brammer and Pavelin (2006), Camfferman and Cooke (2002), Eng and Mak (2003), Mohamed M. Shamil et al. (2014), Meek, Robert, Gray (1995), อลิศรา ผลาวรรณ (2547), สุวีรัตน์ แซ่ฟู (2557) และบุญทริกา ไจกระจำง (2546) และ พิมพันธ์ กัส ชาญสมิง (2553) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลให้มีความครอบคลุมในรายละเอียดนั้นจะมีต้นทุนในการจัดทำค่อนข้างสูงประกอบกับบริษัทขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านเงินทุนในการจัดทำและรายงานข้อมูลให้แก่บุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (Lang and Lundholm, 1993) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Buzby (1975) ที่ได้อธิบายว่าการสะสมข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลมีต้นทุนสูงและบริษัทขนาดเล็กไม่สามารถมีการสะสมข้อมูลและเปิดเผยข้อมูลได้ และ Firth (1979) ได้ชี้แนะว่าบริษัทขนาดใหญ่มีการตรวจสอบจากสาธารณชนมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก จึงเป็นไปได้ว่ามีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมากมาย เพื่อครอบคลุมข้อมูลทุกประเด็นที่ใช้ในการรักษาชื่อเสียงของบริษัทขนาดใหญ่เหล่านั้น เช่นเดียวกับ Ahmed and Nicholls (1996) ได้มีความเชื่อว่าบริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มในการแสวงหาเงินทุนมากขึ้นจึงทำการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นและการถูกบังคับจากตลาดหลักทรัพย์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลให้มีรายละเอียดมากขึ้นด้วย ในขณะที่ ณัฐวรรณ ศิริธานันท์ (2550), เมธวดี อ่อนรู้ที่ (2557) และ สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ไม่พบความสัมพันธ์ของขนาดกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ ไม่ว่าบริษัทขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H13 : กิจกรรมที่มีขนาดใหญ่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจกรรมกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่ากิจกรรมที่มีขนาดเล็ก

อายุของกิจการ

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) และ ณิชวรรณ ศิริชานันท์ (2550) พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของอายุการดำเนินงานกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามสมควรใจในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ บริษัทที่เพิ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลตามความสมควรใจในระดับที่สูงกว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมานาน เนื่องจากบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานยาวนานจะมีความเป็นอนุรักษ์นิยม คือ มีการระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมาก เนื่องจากเกรงว่าการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากที่กำหนดไว้จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันจึงมีการเปิดเผยข้อมูลตามสมควรใจในระดับต่ำ ส่วนบริษัทที่เพิ่งเข้ามาดำเนินธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอาจปฏิบัติตามหรือให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล เพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการผิดพลาดที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง แต่ในการศึกษาของมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555), สุริรัตน์ แซ่ฟู (2557), โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2549) และ Mohamed M. Shamil et al. (2014) พบว่า อายุการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ ไม่ว่าบริษัทจะดำเนินงานมาเป็นระยะเวลานานหรือไม่ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลก็ไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H14 : อายุของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจกรรมกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเภทของอุตสาหกรรม

การศึกษาส่วนใหญ่พบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (N.N.N.Ahmad & Sulaiman, 2004; Choi, 1999; Ho & Taylor, 2007; Newson & Deegan, 2002; Stray & Ballantine, 2000) อาทิเช่น มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Meek, Robert

and Gray (1995) ที่พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูล อาจเนื่องมาจากลักษณะของกิจการแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งคาดว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามลักษณะธุรกิจ (สิริพร แจ่มทวีกุล, 2549) Brammer and Pavelin (2006) พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะของกิจกรรมทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมีคอล อุตสาหกรรมโรงไฟฟ้า อุตสาหกรรมซีเมนต์ อุตสาหกรรมบำบัดน้ำเสีย อุตสาหกรรมอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านการจัดการของเสีย และ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับกัมมันตรังสี แต่อย่างไรก็ตาม Cowen et al. (1987) ศึกษาในประเทศอินเดียไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมและระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฉัฐวรรณ ศิริชานันท์ (2550) และ Muttanachai suttipun and Patricia Stanton (2012) พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H15 : อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่าอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

ประเภทของผู้สอบบัญชี

จากการศึกษางานวิจัยของ พฤษภา พังจิตต์ประไพ (2551), ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555), สุวีรัตน์ แซ่ฟู (2557) และ Eng and Mak (2003) พบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีซึ่งวัดจากผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big4 หรือไม่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ บริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีที่เป็น Big4 ซึ่งเป็นสำนักงานขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลสูงกว่าบริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big4 ซึ่งเป็นสำนักงานขนาดเล็กกว่า อลิศรา ผลาวรรณ (2547) พบว่า บริษัทที่มีการตรวจสอบโดยสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลได้ครบถ้วนและมากกว่าบริษัทที่ไม่มีการตรวจสอบโดยสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ อาจเนื่องมาจากสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่มักถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูงกว่าสำนักงานบัญชีขนาดเล็ก อีกทั้งบริษัทในกลุ่ม BIG 4 ได้รับความยอมรับมากกว่าจะมีมาตรฐานในการตรวจสอบที่สูงกว่าและสิ่งที่ถูกค้าซึ่งหมายถึงบริษัทที่จะต้องปฏิบัติตามย่อมยุ่งยากกว่า รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลซึ่งอาจจะต้องเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้ใช้บริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ มัทนชัย สุทธิพันธ์ (2555) พบว่า

ลักษณะผู้ตรวจสอบบัญชีไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นงานวิจัยจำนวนน้อยที่ไม่พบความสัมพันธ์ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H16 : ประเภทของผู้สอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่าผู้สอบบัญชีที่มีขนาดเล็ก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ประชากรทั้งหมด 8 กลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 534 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ไม่รวมบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการด้วยเนื่องจากไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน

จากประชากรทั้งหมดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ และบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ จำนวน 534 บริษัท ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง 80 บริษัท ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Ratanajongkol, Devey and Low (2006) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 บริษัท อีกทั้ง Kuasirikun and Sherer (2004) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับช่วงระยะเวลาและรูปแบบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 63 บริษัท และมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ซึ่งศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทในการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการศึกษา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังต่อไปนี้

1. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในกลุ่ม SET 100 ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานและจัดทำรายงานประจำปีในช่วงปี พ.ศ. 2554-2556

2. สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจาก 2 กลุ่มประชากรใหญ่ กลุ่มละ 40 บริษัท รวมทั้งหมด 80 บริษัท (ภาคผนวก ก) ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง SET 100	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง Non- SET 100
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	46	4	3
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	142	12	11
กลุ่มธุรกิจการเงิน	58	5	4
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	41	-	3
กลุ่มทรัพยากร	33	5	3
กลุ่มเทคโนโลยี	39	4	3
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	82	2	6
กลุ่มบริการ	93	8	7
รวม	534	40	40

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการเก็บข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรมตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปีที่รวบรวมจาก SETSMART (Set Market Analysis and Reporting Tool) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความเชื่อถือและให้ความสำคัญกับข้อมูลที่อยู่ในรายงานประจำปีของบริษัท เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินและไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินที่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่อยู่ภายนอกบริษัทอย่างกว้างขวาง และรายงานประจำปียังเป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุนในการใช้เพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัทได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว (Botosan, 1997, Knutson, 1992, Lang & Lungholm, 1993) จึงถือได้ว่าเป็นวิธีการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญขององค์กร แต่ข้อมูลดังกล่าวอาจจะไม่มีความสำคัญหากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ในการศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลในรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ วารสารวิชาชีพ งานวิจัย วิทยานิพนธ์และข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประยุกต์พัฒนากระดาดำทำ การขึ้น โดยการเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมตามกรอบของ Global Reporting Initiative (GRI) Version 4.0 (ภาคผนวก ค) การวัดค่าของตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการ ซึ่งมีจำนวน

12 ตัวแปร คือ 1) ลักษณะคณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ 2) ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ 3) ลักษณะโครงสร้างของบริษัท ประกอบด้วย ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ การวัดค่าตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ อายุของกิจการ ประเภทอุตสาหกรรม และประเภทผู้สอบบัญชี

การเก็บรวบรวมข้อมูลสิ่งแวดลอมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิธีการนับจำนวนคำ (Word count) เพื่อนับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอมในรายงานประจำปี (Muttanachai Suttipun and Patricia Stanton, 2012; มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555; เบนจพร โมกษะเวส, 2551) ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในการนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอม จากงานวิจัยในอดีตที่มีการใช้วัดระดับการเปิดเผยข้อมูล (พฤกษา พิงจิตต์ประไพ, 2551) โดยการให้คะแนนปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอมจากจำนวนคำที่นับได้ แต่ไม่ได้เป็นการวัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยทำการศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2554-2556 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2554 เป็นปีที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกาศบังคับให้บริษัทจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards : IFRS) อีกทั้งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ประกอบกับการเกิดวิกฤติการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่ของเมืองไทย ส่วนปี พ.ศ. 2555 เป็นปีหลังจากที่มีผลบังคับใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ และเป็นปีหลังการเกิดวิกฤติการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่ของเมืองไทย และปี พ.ศ. 2556 เป็นปีที่เกิดเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองครั้งใหญ่ อีกทั้งในช่วงกลางปีเกิดเหตุการณ์ท่อส่งน้ำมันรั่วกลางทะเลอ่าวไทยซึ่งถือได้ว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดลอมในวงกว้าง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศจำนวนมาก

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้กระดาษทำการที่พัฒนามาจากงานวิจัยในอดีตของ Mohamed M. Shamil et al. (2014), Jose V. Frias-Aceituno et al.(2013), มัทนชัย

สุทธิพันธุ์ (2555), เมธาวิ อ่อนรู้ที่ (2557), พัทธราภรณ์ ชดช้อย (2557), อลิษา สุกศรี (2557) เพื่อเก็บข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ภาคผนวก ข) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ชื่อบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรม ชื่อย่อ ขนาดของกิจการ อายุของกิจการ ประเภทผู้สอบบัญชี ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการพิเศษ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านการบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ และส่วนที่สอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีตามกรอบของ Global Reporting Initiative (GRI) Version 4.0 โดยการนับจำนวนค่าของแต่ละรายการในแต่ละรายการที่กำหนด ทั้งหมด 30 รายการ ประกอบด้วย ข้อมูลการใช้วัสดุ การใช้วัสดุรีไซเคิล การบริโภคลงงานทางตรงผ่านแหล่งพลังงานปรมาณู การบริโภคลงงานทางอ้อมโดยแหล่งปรมาณู ข้อมูลการเก็บรักษาพลังงานจากการปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ความริเริ่มในการจัดหาสินค้าและบริการที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือใช้พลังงานหมุนเวียน ความริเริ่มในการลดการบริโภคลงงานทางอ้อม การใช้น้ำทั้งหมด แหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากการดึงน้ำไปใช้ ร้อยละและปริมาณน้ำทั้งหมดที่ถูกนำไปรีไซเคิลและนำกลับไปใช้ใหม่ ข้อมูลพื้นที่และขนาดของที่ดินผลกระทบสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม สินค้าหรือบริการที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งที่อยู่ที่ได้รับการคุ้มครองหรือฟื้นฟู กลยุทธ์ ข้อปฏิบัติในปัจจุบันและแผนการในอนาคตสำหรับการจัดการผลกระทบทางความหลากหลายทางชีวภาพ ข้อมูลผลกระทบจากการดำเนินงานต่อระดับของความเสี่ยงการสูญพันธุ์ จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่น ๆ แผนงานนำร่องและผลของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปล่อยสารเคมีทั้งหมดที่ทำลายชั้นโอโซน การปล่อยสารพิษทางอากาศ ข้อมูลการระบายน้ำทั้งหมด ข้อมูลปริมาณขยะทั้งหมดและวิธีการกำจัด จำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ การขนส่งของเสียที่เป็นอันตราย ผลกระทบจากการระบายน้ำและของเหลวขององค์กร แผนงานที่ริเริ่มเรื่องการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าและบริการ รวมถึงขอบเขตของการลดผลกระทบ ร้อยละของสินค้าที่ขายและวัสดุจากบรรจุภัณฑ์ การฟ้องร้อง การโดนลงโทษและค่าปรับด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของการขนส่ง และค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีวิธีที่ใช้ในการวัดข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
ตัวแปรตาม	
การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	การนับจำนวนคำ (Suttipun and Stanton, 2012)
ตัวแปรอิสระ	
ขนาดของคณะกรรมการ	จำนวนคณะกรรมการ (Shamil et al. 2014)
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	ตัวแปรหุ่นจำลองแทน โดย 1) ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลคนเดียวกัน 2) ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน (Shamil et al. 2014)
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	ร้อยละของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด (Frias-Aceituno et al. 2012)
สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง	ร้อยละของคณะกรรมการเพศหญิงต่อคณะกรรมการทั้งหมด (Frias-Aceituno et al. 2012)
จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ	จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการ (Frias-Aceituno et al. 2012)
สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	ร้อยละของคณะกรรมการตรวจสอบที่ไม่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริษัทต่อคณะกรรมการทั้งหมด (Akhtaruddin and Haron, 2010)
สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน	ร้อยละของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินต่อจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด (จักรวุฒิ ชอบพิเชียร, 2552)
จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ (จักรวุฒิ ชอบพิเชียร, 2552; เบญจพร โมกษะเวส, 2551)
ลักษณะเจ้าของกิจการ	ตัวแปรหุ่นจำลองแทน โดย 1) รัฐบาล 2) เอกชน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555; Suttipun and Stanton, 2012)
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	ร้อยละของการถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรกของจำนวนหุ้นทั้งหมด (โชติญาณ หิตะพงศ์, 2549; ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร	ร้อยละของผู้บริหารที่ถือหุ้นของบริษัทต่อจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท (เบญจพร โมกษะเวส, 2551)

ตัวแปร	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ	ร้อยละของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นทั้งหมด (อลิสรา พลาวรรณ, 2547)
ตัวแปรควบคุม	
ขนาดของกิจการ	ตัวแปรหุ่นจำลองแทน โดย 1) SET 100 2) Non SET 100
อายุของกิจการ	ระยะเวลาจำนวนปีตั้งแต่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี พ.ศ. 2556 (เศษของปีปัดขึ้น) (Shamil et al. 2014)
ประเภทอุตสาหกรรม	ตัวแปรหุ่นจำลองแทน โดย 1) อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ 2) อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง (Suttipun and Stanton, 2012)
ประเภทผู้สอบบัญชี	ตัวแปรหุ่นจำลองแทน โดย 1) สำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ BIG 4 2) สำนักงานบัญชีขนาดเล็ก Non-BIG 4 (Akhtaruddin and Haron, 2010; ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 โดยแสดงด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample T-Test) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Model)

การศึกษาคำสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + b_{14}x_{14} + b_{15}x_{15} + b_{16}x_{16} + e$$

Y	=	ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
x ₁	=	ขนาดของคณะกรรมการ
x ₂	=	ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ
x ₃	=	สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ
x ₄	=	สัดส่วนของคณะกรรมการเพชฌัญญิง
x ₅	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ
x ₆	=	สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ
x ₇	=	สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชี หรือการเงิน
x ₈	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
x ₉	=	ลักษณะเจ้าของกิจการ
x ₁₀	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
x ₁₁	=	สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหาร
x ₁₂	=	สัดส่วนการถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ
x ₁₃	=	ขนาดของกิจการ
x ₁₄	=	อายุของกิจการ
x ₁₅	=	ประเภทของกิจการ
x ₁₆	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี
e	=	ความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 80 บริษัท ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ด้วยการนับค่าตามวิธีการวิเคราะห์สาระ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อทดสอบตัวแปรการกำกับดูแลกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในแง่ของความสัมพันธ์ ความสอดคล้องหรือไปด้วยกัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 80 บริษัท สามารถวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด เพื่ออธิบายลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อม	ปี 2554		ปี 2555		ปี 2556	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน		เบี่ยงเบน มาตรฐาน		เบี่ยงเบน มาตรฐาน
วัสดุ	169.4875	275.48636	206.6875	317.75130	237.7750	339.78448
พลังงาน	130.9750	225.30002	207.3875	359.04379	298.7875	405.61276
น้ำ	26.6500	69.23197	44.9500	119.43993	63.0000	138.93947
ความหลากหลายทาง ชีวภาพ	416.5875	552.31684	391.6125	484.05216	460.1375	561.03311
การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้งและ ของเสีย	226.4500	354.13910	289.6000	446.79635	407.1000	550.66785
สินค้าและบริการ	69.1375	176.89278	85.0750	211.43565	146.9375	280.79685
ความร่วมมือ	41.1500	190.87819	32.3625	170.46639	37.3875	206.72372
การขนส่ง	12.6250	72.08563	6.7125	33.34902	20.1375	67.32290
ภาพรวม	9.3750	38.48043	9.1875	37.03679	12.9000	43.08737
รวม	1,102.48	1,241.23	1,273.44	1,509.49	1,680.40	1,768.46

จากตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี โดยแบ่งเป็น 9 หัวข้อ ประกอบด้วย วัสดุ พลังงาน น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย สินค้าและบริการ ความร่วมมือ การขนส่ง และภาพรวม ของปี พ.ศ. 2554-2556 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 1,102.48, 1,273.44, 1,680.40 ค่า ตามลำดับ หัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจำนวนค่ามากที่สุดของทุกปี จำนวน 416.5875, 391.6125, 460.1375 ค่า ตามลำดับ รองลงมา คือ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย จำนวน 226.4500, 289.6000, 407.1000 ค่า ตามลำดับ ส่วนหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ภาพรวม (ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม) จำนวน 9.3750, 9.1875, 12.9000 ตามลำดับ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลหัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพเป็นลำดับแรก อีกทั้งยังพบว่า ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก ในปัจจุบันทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจึงส่งผลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีสามารถแบ่งตามหัวข้อการกำกับดูแลกิจการประกอบด้วย ขนาดของกิจการ อายุของกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรม ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของการถือหุ้น ลักษณะของกิจการ และความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรจำลอง ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละของตัวแปรจำลอง (Dummy Variables)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของกิจการ		
- บริษัทขนาดใหญ่ (SET 100)	40	50
- บริษัทขนาดเล็ก (Non SET 100)	40	50
อายุของกิจการ		
- น้อยกว่า 10 ปี	5	6.25
- เกินกว่า 10 ปี	75	93.75
ประเภทของอุตสาหกรรม		
- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมสูง	23	28.75
- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมต่ำ	57	71.25
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี		
- สำนักงานสอบบัญชีที่เป็น BIG 4	29	36.25
- สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ BIG 4	51	63.75
ลักษณะเจ้าของกิจการ		
- ภาครัฐบาล	5	6.25
- ภาคเอกชน	75	93.75
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ		
- กิจการแบบธุรกิจครอบครัว	14	17.5
- กิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว	66	82.5
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ		
- เป็นบุคคลเดียวกัน	19	23.75
- ไม่เป็นบุคคลเดียวกัน	61	76.25

จากตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละ ขนาดของกิจการ พิจารณาจากบริษัทขนาดใหญ่ (SET 100) จำนวน 40 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 50 บริษัทขนาดเล็ก (Non SET 100) จำนวน 40 บริษัท

คิดเป็นร้อยละ 50 อายุของกิจการ พิจารณาจาก อายุไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.25 อายุมากกว่า 10 ปี จำนวน 75 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 93.75 ประเภทของอุตสาหกรรม พิจารณาจาก กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมสูง จำนวน 23 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 28.75 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมต่ำ จำนวน 57 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 71.25 ประเภทสำนักงาน สอบบัญชี พิจารณาจาก สำนักงานสอบบัญชีที่เป็น BIG 4 จำนวน 29 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 36.25 สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ BIG 4 จำนวน 51 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 63.75 ลักษณะเจ้าของกิจการ พิจารณาจาก การถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐ จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.25 การถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาคเอกชน จำนวน 75 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 93.75 โครงสร้างความเป็นเจ้าของ พิจารณาจาก กิจการแบบธุรกิจครอบครัว จำนวน 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.5 กิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว จำนวน 66 บริษัท ร้อยละ 82.5 ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ พิจารณาจาก เป็นบุคคลเดียวกัน จำนวน 19 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 63.75 ไม่เป็นบุคคลเดียวกัน จำนวน 61 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 76.25 นอกจากนี้ หัวข้อการกำกับดูแลกิจการดังกล่าวสามารถพิจารณาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการพิเศษ/อัยการ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของการกำกับดูแลกิจการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วน		
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ขนาดของคณะกรรมการ	11.4750	2.79228	6.00	17.00
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	41.9893	9.64186	26.67	73.33
จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ	8.7130	4.57300	4.00	29.00
สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง	15.3398	12.19367	0.00	46.67
สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	100.0000	0.00000	100.00	100.00
สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษา ด้านการบัญชีหรือการเงิน	43.7284	24.29050	0.00	100.00
จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	7.9125	4.16493	3.00	20.00
สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร	12.5763	17.90245	0.00	72.10
สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	14.3715	18.13018	0.00	96.78

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของการกำกับดูแลกิจการ โดยแบ่งเป็น 9 หัวข้อ ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการเฉลี่ย 11.4750 สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระเฉลี่ย 41.9893 จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการเฉลี่ย 8.7130 สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงเฉลี่ย 15.3398 สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 100 สัดส่วนของคณะกรรมการที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินเฉลี่ย 43.7284 จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 7.9125 สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารเฉลี่ย 12.5763 และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติเฉลี่ย 14.3715

ตารางที่ 4.4 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ลักษณะธุรกิจ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P-Value
ขนาดของกิจการ					
- บริษัทขนาดใหญ่ (SET 100)	40	1841.34180	1853.20696	3.136	0.002**
- บริษัทขนาดเล็ก (Non SET 100)	40	862.86650	678.93080		
อายุของกิจการ					
- น้อยกว่า 10 ปี	5	2504.00000	2753.27148	1.835	.070
- เกินกว่า 10 ปี	75	1275.31110	1343.99190		
ประเภทของอุตสาหกรรม					
- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมสูง	23	2216.63740	2141.60386	3.579	0.001**
- กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมต่ำ	57	1003.25740	906.68579		
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี					
- สำนักงานสอบบัญชีที่เป็น BIG 4	29	1976.56310	2004.39654	3.004	0.004**
- สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ BIG 4	51	997.01960	903.70421		
ลักษณะเจ้าของกิจการ					
- ภาครัฐบาล	5	2821.80000	2996.64100	2.373	0.02*
- ภาคเอกชน	75	1254.12440	1292.52746		
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ					
- กิจการแบบธุรกิจครอบครัว	14	755.33660	602.64474	-	.095
- กิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว	66	1478.69180	1570.40428	1.690	
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ					
- เป็นบุคคลเดียวกัน	19	1254.31580	1156.09408	-	.742
- ไม่เป็นบุคคลเดียวกัน	61	1382.56280	1564.02064	0.330	

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าความแปรปรวนระหว่างความสัมพันธ์ของขนาดของกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรม และประเภทสำนักงานสอบบัญชีกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.01 ซึ่งขนาดของกิจการมีความแตกต่างกับ ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บริษัทขนาดใหญ่ (SET 100) มีปริมาณการเปิดเผย ข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจาก บริษัทขนาดใหญ่ (SET 100) มีการ ตรวจสอบจากสาธารณชน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัท ขนาดเล็ก (Non SET 100) อีกทั้งอาจถูกบังคับจากข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประเภทของอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่างจาก อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ เนื่องจาก อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมสูงมีแรงผลักดันจากผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องการทราบถึงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท มากขึ้น ทำให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และประเภทของสำนักงานสอบ บัญชีมีความแตกต่างกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ประเภทของสำนักงานสอบ บัญชีขนาดใหญ่ (BIG4) มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากสำนักงานสอบบัญชี ขนาดเล็ก (Non-BIG4) เนื่องจาก กิจการที่ใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ (BIG4) จะ ถูกกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากกว่ากิจการที่ใช้บริการกับสำนัก งานสอบบัญชีขนาดเล็ก (Non BIG4) และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปร พบว่า ลักษณะ เจ้าของกิจการมีความแตกต่างกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 กล่าวคือ ลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการโดยภาครัฐมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่าง จากลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการโดยภาคเอกชน เนื่องจาก บริษัทที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ ภาครัฐมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด

การศึกษาในครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของ อายุของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ และความ เป็นอิสระของคณะกรรมการ กล่าวคือ อายุของกิจการ น้อยกว่า 10 ปี หรือมากกว่า 10 ปี โครงสร้างความเป็นเจ้าของ กิจการแบบธุรกิจครอบครัวหรือกิจการไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว และความ เป็นอิสระของคณะกรรมการ เป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่เป็นบุคคลเดียวกัน มีการเปิดเผยข้อมูลไม่ แตกต่างกัน

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภายหลังจากการศึกษา ลักษณะและปริมาณ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแล้วนั้น ผู้วิจัยจะทำการทดสอบตัวแปรการกำกับดูแลกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแต่ละตัว ในแง่ของความเกี่ยวพัน ความสอดคล้องหรือไปด้วยกัน เพื่อทดสอบว่าตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยแต่ละตัวเป็นตัวแปรเดียวกันหรือไม่ และมีความเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ ซึ่งผลจากการทดสอบ พบว่าตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยวิจัยแต่ละตัวไม่ได้เป็นตัวแปรเดียวกัน และมีความเป็นอิสระต่อกัน แสดงดังตารางที่4.5

ตารางที่ 4.5 การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
A	1	-.376**	-.335**	-.203	-.322**	-.260	.188	.037	.391**	.362**	.206	-.173	c	-.021	-.115	-.244	.067
B		1	-.028	.064	.210	.064	-.002	.035	-.279	-.078	-.071	.118	c	-.115	-.047	.149	.109
C			1	.155	.286	.258	-.263	-.147	-.351**	-.160	-.173	.367**	c	.113	-.275	.164	-.095
D				1	.235	-.067	.017	-.144	-.105	-.189	.052	.070	c	.004	.057	-.092	.063
E					1	-.087	-.142	-.054	-.311**	-.082	-.134	-.075	c	-.024	-.154	.089	-.044
F						1	-.119	-.023	-.216	-.315**	-.539**	.199	c	.218	-.405**	.182	-.015
G							1	-.025	.055	.037	.188	-.216	c	-.086	.054	-.541**	.135
H								1	.106	-.005	-.016	-.108	c	-.104	.009	-.079	.059
I									1	.009	.193	.000	c	.168	.233	-.233	-.114
J										1	.385**	-.289**	c	-.030	.298**	-.062	-.109
K											1	-.050	c	-.155	.597**	-.389**	-.033
L												1	c	.164	-.120	.034	-.017
M														1	c	c	c
N															1	.053	.006
O																1	-.186
P																	1
Q																	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

โดยที่

A	=	ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลปี 2554-2556	J	=	สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ
B	=	ประเภทของอุตสาหกรรม	K	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ
C	=	ขนาดของกิจการ	L	=	สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง
D	=	อายุของกิจการ	M	=	สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ
E	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี	N	=	สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษา ด้านการบัญชีหรือการเงิน
F	=	ลักษณะเจ้าของกิจการ	O	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
G	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	P	=	สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร
H	=	ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	Q	=	สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
I	=	จำนวนคณะกรรมการบริษัท			

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

Variable	Expected direction	Model A	Model B
Constant		-1.006(.318)	1.023(.310)
ลักษณะเจ้าของกิจการ	-	-.631(.530)	-1.022(.311)
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	+	.581(.563)	.413(.681)
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	-	-.306(.760)	-.326(.746)
ขนาดของคณะกรรมการ	+	3.840(.000**)	2.032(.046*)
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	+	3.393(.001**)	3.072(.003**)
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการ	-	-.185(.854)	-.266(.791)
สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง	+	-.351(.726)	.483(.630)
สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่ จบการศึกษาด้านการบัญชีหรือการเงิน	-	-.555(.581)	-.535(.594)
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ	-	-1.183(.241)	-1.346(.183)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร	-	-.697(.488)	-.613(.542)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	+	1.510(.136)	1.527(.132)
ประเภทของอุตสาหกรรม	+		2.678(.009**)
ขนาดของกิจการ	-		-1.314(.194)
อายุของกิจการ	-		-.638(.526)
ประเภทของผู้สอบบัญชี	-		-1.215(.229)
R Square		.353	.461
Adjusted R Square		.248	.334
F-value		3.374(.001**)	2.136(.000**)

* Significant at 0.05 level, ** Significant at 0.01 level

จากตารางที่ 4.6 (Model A) แสดงผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Model) ดังสมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + e$$

ผลการศึกษา พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือ มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในรายงานประจำปีในทิศทางเดียวกันแต่ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง สัดส่วนของคณะกรรมการที่จบการศึกษาด้านการบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหาร และสัดส่วนการถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ ไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

4.3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 4.6 (Model B) แสดงผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมภายใต้อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการ ซึ่งใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Model)

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + b_{14}x_{14} + b_{15}x_{15} + b_{16}x_{16} + e$$

ผลการศึกษา พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือ มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในรายงานประจำปีในทิศทางเดียวกันแต่ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง สัดส่วนของคณะกรรมการที่จบการศึกษาด้านการบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหาร และสัดส่วนการถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ ไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ส่วนลักษณะเฉพาะกิจการที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือ ประเภทของอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือ อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แต่ขนาดของ

กิจการ อายุของกิจการ และประเภทของผู้สอบบัญชี ไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (Model A) และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมภายใต้อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการ (Model B) พบว่า Model B ($R = 0.248$) ซึ่งผู้วิจัยได้นำตัวแปรลักษณะเฉพาะกิจการเข้าไปในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสามารถในการพยากรณ์ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า Model A ($R = 0.334$) ซึ่งไม่มีตัวแปรลักษณะเฉพาะกิจการ โดยมีเฉพาะตัวแปรการกำกับดูแลกิจการเพียงอย่างเดียว

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามสมมติฐาน 16 ข้อ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐาน	ผลการศึกษา
H1 :	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ยอมรับ
H2 :	ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระของคณะกรรมการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H3 :	ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ยอมรับ
H4 :	ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการเพชฌัญญ์และปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H5 :	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H6 :	ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ

สมมติฐาน	ผลการศึกษา
H7 : ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H8 : ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H9 : ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเจ้าของกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H10 : ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H11 : ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหารและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H12 : ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้น โดยชาวต่างชาติและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H13 : ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H14 : ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ
H15 : ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ยอมรับ
H16 : ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของผู้สอบบัญชีและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี	ปฏิเสธ

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2554-2556 โดยการนับค่าตามวิธีการวิเคราะห์สาระ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 80 บริษัท ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยมีหัวข้อการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ประกอบด้วย ลักษณะคณะกรรมการบริษัท ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ลักษณะโครงสร้างของบริษัทเป็นตัวแปรต้น และปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรตาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อทดสอบตัวแปรการกำกับดูแลกิจการและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในแง่ของความสัมพันธ์ ความสอดคล้องหรือไปด้วยกัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลในบทที่ 5 นี้ มีหัวข้อในการนำเสนอ ดังนี้

1. บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
3. ข้อจำกัดในการศึกษา
4. ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา

บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับของวัตถุประสงค์ ในบทที่ 1 การอภิปรายผลการศึกษาที่เกิดขึ้นทำการเปรียบเทียบกับงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ดังนี้

5.1.1 ลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ผลการศึกษา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ซึ่งแบ่งเป็น 9 หัวข้อ ประกอบด้วย วัสดุ พลังงาน น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย สิ้นค้าและบริการ ความร่วมมือ การขนส่ง และภาพรวม ของปี พ.ศ. 2554-2556 หัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลจำนวนคำมากที่สุดของทุกปี จำนวน 416.5875, 391.6125, 460.1375 คำ ตามลำดับ เนื่องจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทต่างใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งจะมีปริมาณมากหรือน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงให้ความสนใจข้อมูลการใช้ทรัพยากรและการอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ที่ดินในการประกอบการ หรือการใช้ทรัพยากรเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิต เป็นต้น รองลงมา คือ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย จำนวน 226.4500, 289.6000, 407.1000 คำ ตามลำดับ เนื่องจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ อาทิเช่น อุตสาหกรรมสินค้า อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เป็นต้น มีกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดของเสียในกระบวนการผลิต ดังนั้นกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวจึงต้องมีแนวทางและนโยบายในการจัดการของเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากกระบวนการผลิต และการสื่อสารที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบรายละเอียดดังกล่าว คือ การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ในรายงานประจำปี ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูง ส่วนหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ภาพรวม (ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม) จำนวน 9.3750, 9.1875, 12.9000 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากอุตสาหกรรมในบางประเภทไม่มีค่าใช้จ่ายหรือการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากลักษณะทางธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ จึงไม่มีความจำเป็นในการลงทุนหรือใช้จ่ายเงินในด้านดังกล่าว จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมมีปริมาณไม่มากนัก โดย ซึ่งเมื่อดูในภาพรวมทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556 พบว่า ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยมีจำนวนคำเฉลี่ย 1,102.48, 1,273.44, 1,680.40 คำ ตามลำดับ

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้ ลักษณะคณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ลักษณะโครงสร้างของบริษัท ประกอบด้วย ลักษณะเจ้าของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ผู้วิจัยขอแยกพิจารณาตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H₁) ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sharifah Buniamin et al.(2008), Mohamed M. Shamil et al.(2014) และ สิทธิร ภูมิวัฒน์ (2553) ที่พบว่า ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งบ่งบอกว่าการตัดสินใจของคณะกรรมการมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาของ จักรวุฒิ ขอบพิเชียร (2552) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่กว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่เล็กกว่า ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ Evans (2004), Haniffa & Cooke (2002) ส่วน Eng and Mak (2013) และ M. Akhtaruddin and Hasnah Haron (2010) พบว่า ขนาดคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจ แต่ในปัจจุบันบริษัทส่วนใหญ่รับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการมากขึ้น โดยคณะกรรมการบริษัทส่วนใหญ่มาจากการคัดสรรจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากภายนอก ซึ่งไม่ได้เป็นบุคคลในครอบครัวดังเช่นในอดีต ดังนั้นคณะกรรมการเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องการทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัทมากขึ้น จึงส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นด้วย

สมมติฐานที่ 2 (H₂) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการที่ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการ ไม่เป็นบุคคลคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผล

การศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของคณะกรรมการที่ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร โมกษะเวส (2551) พบว่า การแยกบทบาทของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับ Ho and Wong (2001) ไม่ยืนยันความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคณะกรรมการที่เป็นอิสระและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ แต่อย่างไรก็ตาม Ho and Wong แนะนำว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่เป็นอิสระสูงกว่าเหมือนกับเป็นการเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัท ซึ่งค้ำกับงานวิจัยของสิทธิร ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า การแยกกันของประธานและกรรมการผู้จัดการใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท โดยในอดีตการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นแบบสมัครใจ ดังนั้นบริษัทจะเปิดเผยหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัท แต่ในปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเริ่มมีกฎ ข้อบังคับมากขึ้น ทำให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูล ซึ่งบริษัทที่ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการไม่เป็นอิสระต่อกันจึงไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 3 (H₃) สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทริกา ใจกระจ่าง (2546) พบว่า โครงสร้างกรรมการอิสระเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลเนื่องจากคณะกรรมการอิสระมีอำนาจควบคุมและตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนโดยทั่วไปในการรับรู้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (สิทธิร ภูมิวัฒน์, 2553) และ Balachandran & Bliss (2004), Chen & Jaggi (2000) ที่พบว่า คณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วย กรรมการที่เป็นอิสระในจำนวนที่เพียงพอที่จะสามารถสร้างกลไกเพื่อถ่วงดุลอำนาจภายในคณะกรรมการของบริษัทไม่ให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัทและทำให้กรรมการทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แต่ค้ำกับงานวิจัยของ Mohamed M. Shamil et al. (2014) พบว่า คณะกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืน ประกอบด้วยข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความหลากหลายกว่าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพียงด้านเดียว

สมมติฐานที่ 4 (H₄) สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในปัจจุบันผู้หญิงมีความรู้ความสามารถเท่ากับผู้ชาย ทั้งในด้านการบริหารของภาคธุรกิจ หรือการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นคณะกรรมการเพศหญิงจึงมีบทบาทในการกำหนดนโยบายในการบริหารงานของบริษัทเท่าเทียมกับผู้ชาย จึงทำให้สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงจะมีมากหรือน้อยก็ไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohamed M. Shamil et al. (2014) พบว่า คณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานความยั่งยืนของกิจการ คำนกับงานวิจัยของ Jose V. Frias-Aceituno et al.(2012) พบว่า ความหลากหลายของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร

สมมติฐานที่ 5 (H₅) จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร โมกษะเวส (2551) ที่พบว่า การประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ Jensen (1993) ซึ่งว่าการประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่ได้ประโยชน์อย่างจริงจังเพราะการกำหนดเวลาอย่างจำกัด ทำให้คณะกรรมการไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ท่ามกลางคณะกรรมการและผู้บริหาร อีกทั้งการประชุมคณะกรรมการบริษัทส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเรื่องผลการดำเนินงานหรือผลประกอบการของบริษัท จึงทำให้แม้จะมีจำนวนครั้งในการประชุมมากน้อยเพียงใดก็ไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คำนกับงานวิจัยของ Lipton and Lorsch (1992) ที่พบว่า ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการจะทำให้เห็นประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการ

สมมติฐานที่ 6 (H₆) สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร โมกษะเวส (2551) และ เมธาวิดี อ่อนรู้ที่ (2557) พบว่า ลักษณะองค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระไม่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมนั้นได้เปิดเผยตามแนวทางหรือข้อกำหนด

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตามนโยบายของบริษัท คำนึงงานวิจัยของจักรวุฒิ ชอบวิเชียร (2552), Willekens, Vander Bauwhede, Gaermync & Van de Gucht (2004) พบว่า อัตราส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระที่มากกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระน้อย

สมมติฐานที่ 7 (H₇) สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร โมกขะเวส (2551) ที่พบว่า ลักษณะความรู้ของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และจักรวุฒิ ชอบวิเชียร (2552) พบว่า อัตราส่วนกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีและการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปี คำนึงงานวิจัยของ Fama and Jensen (1983a) พบว่า กรรมการอิสระจะแสวงหาการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อส่งสัญญาณต่อผู้ถือหุ้นว่าพวกเขามีความรับผิดชอบและสอดคล้องกับหน้าที่ และ DeZoort and Salterio (2001) พบความสัมพันธ์เชิงบวก นั่นคือ สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินสูงกว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากภายนอกสูงกว่า เมื่อมีความขัดแย้งกับผู้บริหารในประเด็นปัญหาความคลุมเครือของข้อมูลทางการบัญชี

สมมติฐานที่ 8 (H₈) จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบจะมุ่งเน้นกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการตรวจสอบความถูกต้องของกิจการมากกว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ทำให้จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร โมกขะเวส (2551) ที่กล่าวว่าลักษณะการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และจักรวุฒิ ชอบวิเชียร (2552) พบว่าอัตราส่วนจำนวนครั้งการประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ คำนึงงานวิจัยของ Liu (2004) พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีผลกระทบเชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่ามี

ความเป็นไปได้ที่จะมีจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก (Menon and Williams, 1994)

สมมติฐานที่ 9 (H_9) ลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการโดยภาครัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการโดยภาครัฐบาลไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นบริษัทที่ลักษณะความเป็นเจ้าของโดยภาครัฐหรือภาคเอกชนก็มีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลตามกฎหมาย ข้อบังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามนโยบายของแต่ละกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Balal (2000) พบว่า บริษัทเอกชนมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทของภาครัฐ คำนึงงานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ที่พบว่า ลักษณะของเจ้าของกิจการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ส่วน Brammer and Pavelin (2006), Eng and Mak (2003) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของโดยมีสัดส่วนการถือหุ้นส่วนใหญ่โดยรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน ซึ่งอาจจะเกิดจากความแตกต่างทางด้านกฎ ข้อบังคับ หรือกฎหมายของรัฐบาลแต่ละประเทศ ที่เข้มงวดกับบริษัทที่มีลักษณะความเป็นเจ้าของกิจการโดยภาครัฐซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนของประชาชนและสังคมมากกว่ากิจการภาคเอกชน จึงทำให้กิจการภาครัฐต้องทำตามความคาดหวังของประชาชนและสังคมส่วนใหญ่ในการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัทในปริมาณมาก

สมมติฐานที่ 10 (H_{10}) โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อลิสรดา ผลาวรรณ (2547), พลุกษา พิงจิตต์ ประไพ (2551), ณัฐวรรณ สิริธานันท์ (2550), เมธาวดี อ่อนรู้ที่ (2557), สุวีรัตน์ แซ่ฟู (2557), โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ สิทธิธ ภูมิวัฒน์ (2552) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูล แสดงว่าหากกิจการมีการกระจุกตัวหรือการถือหุ้นในลักษณะธุรกิจภายในครอบครัวไม่มีผลทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลน้อยลง (จิตติมา กิ่งแก้ว, 2555) และนวพร พงษ์ตัญกุล (2546) พบว่า การกระจุกตัวของถือหุ้นจากผู้ถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ การถือหุ้นโดยกรรมการและผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลภายในบริษัทจำนวนมากจะมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าการถือหุ้นโดยบุคคลภายนอกเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากการถือหุ้นโดยบุคคลภายในจะทราบข้อมูลภายในบริษัทแล้ว

จึงมีการเปิดเผยน้อย แต่การถือหุ้นโดยบุคคลภายนอก ผู้ถือหุ้นจะไม่ทราบข้อมูลภายในบริษัทจึงต้องทำการเปิดเผยข้อมูลจำนวนมาก

สมมติฐานที่ 11 (H₁₁) สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าในการวางแผน กำหนดเป้าหมายในการจัดการและควบคุมองค์กรให้องค์กรประสบความสำเร็จและเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยยึดแนวทางในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นไม่ว่าผู้บริหารจะถือหุ้นของบริษัทหรือไม่ก็ตาม จึงไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของจอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) พบว่า ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แสดงว่าผู้ถือหุ้นไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และนพพร พงษ์ตันตกุล (2546) พบว่า การถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจและการปฏิบัติตามข้อกำหนด คำนกับงานวิจัยของ Chau and Gray (2010) พบว่าการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ

สมมติฐานที่ 12 (H₁₂) สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นคนไทยและถือหุ้นในรูปแบบธุรกิจครอบครัว จึงทำให้มีผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติ น้อย อีกทั้งบทบาทของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติยังมีไม่มากนัก จึงทำให้ผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะแตกต่างกับประเทศที่พัฒนาแล้วที่การถือหุ้นของบริษัทจะมีความหลากหลายทั้งแบบบุคคล และผู้ถือหุ้นสถาบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาวิดี อ่อนรู้ที่ (2557) พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล คำนกับงานวิจัยของโชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผย และ Haniffa and Cooke (2005) พบว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

5.1.3 อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภายหลังจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยได้ทำการทดสอบอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งลักษณะเฉพาะกิจการที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย ขนาดของกิจการ อายุของกิจการ ประเภทอุตสาหกรรม และประเภทผู้สอบบัญชี ผู้วิจัยขอแยกพิจารณาผ่านสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 13 (H_{13}) กิจการที่มีขนาดใหญ่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่ากิจการที่มีขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า กิจการที่มีขนาดใหญ่ไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวรรณ ศิริชานันท์ (2550), เมธาดี อ่อนรู้ที่ (2557) และ สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของขนาดกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ ไม่ว่าจะบริษัทขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงงานวิจัยของ Brammer and Pavelin (2006), Camfferman and Cooke (2002), Eng and Mak (2003), Mohamed M. Shamil et al. (2014), Meek, Robert and Gray (1995), อลิศรา ผลาวรรณ (2547), สุริรัตน์ แซ่ฟู (2557) และบุญจรรยา ไกรกระจ่าง (2546) และ พิมพันธ์ ชาติสุขสมิง (2553) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทขนาด

สมมติฐานที่ 14 (H_{14}) อายุของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อายุของกิจการไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555), สุริรัตน์ แซ่ฟู (2557), โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) และ Mohamed M. Shamil et al. (2014) พบว่า อายุการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ ไม่ว่าจะบริษัทจะดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาสั้นหรือไม่ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลก็ไม่มีผลแตกต่างกัน คำนึงถึงงานวิจัยของ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) และ ณัฐวรรณ ศิริชานันท์ (2550) พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของอายุการดำเนินงานกับระดับการเปิดเผย

ข้อมูลตามสมควรใจในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานยาวนานจะมีความเป็นอนุรักษ์นิยม คือ มีการระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมาก เนื่องจากเกรงว่าการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากที่กำหนดไว้จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันจึงมีการเปิดเผยข้อมูลตามสมควรใจในระดับต่ำ ส่วนบริษัทที่เพิ่งเข้ามาดำเนินธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอาจปฏิบัติตามหรือให้ความสำคัญร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล เพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการผิดพลาดที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานที่ 15 (H₁₅) อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่าอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีกิจกรรมการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมจะมีมากหรือน้อยจึงขึ้นอยู่กับกิจกรรมการผลิตของแต่ละกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Meek, Robert and Gray (1995) ที่พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูล อาจเนื่องมาจากลักษณะของกิจการแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งคาดว่าเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามลักษณะธุรกิจ (สิริพร แจ่มทวีกุล, 2549) Brammer and Pavelin (2006) พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะของกิจกรรมทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม กำนกับงานวิจัยของ ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550) และ Muttanachai suttipun and Patricia Stanton (2012) พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 16 (H₁₆) ประเภทของผู้สอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่าผู้สอบบัญชีที่มีขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจะมุ่งเน้นการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่เป็นการเงิน และข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนที่ใช้งบการเงินเพื่อการ

ตัดสินใจลงทุน ดังนั้นประเภทของผู้สอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่จึงไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) พบว่า ลักษณะผู้ตรวจสอบบัญชีไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คำนกับงานวิจัยของพุกญา พึ่งจิตต์ประไพ (2551), จิตติมา กิ่งแก้ว (2555), สุริรัตน์ แซ่ฟู่ (2557) และ Eng and Mak (2003) พบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีซึ่งวัดจากผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานบัญชีในกลุ่ม Big4 หรือไม่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูล อลิศรา ผลาวรรณ (2547) พบว่า บริษัทที่มีการตรวจสอบโดยสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลได้ครบถ้วนและมากกว่าบริษัทที่ไม่มีการตรวจสอบโดยสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษา อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ.2554-2556 ผู้วิจัยพบประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถจำแนกได้ 2 ประการ คือ ประโยชน์เชิงการนำไปใช้และประโยชน์เชิงทฤษฎี

5.2.1 ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากรายงานประจำปี พ.ศ.2554-2556 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้ทราบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะหัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเป็นอันดับแรก

2. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าบริษัทที่อยู่กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี เพื่อให้บริษัทเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน ไม่มีกฎหมายกฏระเบียบ ข้อบังคับให้มีการเปิดเผยอย่างชัดเจน การศึกษาครั้งนี้ช่วยเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจตระหนักและเห็นความสำคัญของข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสนับสนุนการเพิ่มมาตรการหรือออกกฏระเบียบ ข้อบังคับ

ในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.2.2 ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่าทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมายสามารถอธิบายลักษณะและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากบริษัทได้รับสิทธิและอำนาจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลจากสังคม ดังนั้น หากบริษัทต้องการอยู่รอดต่อไปในสังคมก็จะพยายามเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ โดยสมัครใจ และจะต้องกระทำให้ออกไปตามกฎหมาย เพื่อพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่าองค์กรเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อจะเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะอยู่รอดต่อไปในสังคม

ในส่วนของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย สามารถอธิบายอิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียในประเทศไทยมีแรงผลักดันให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม อีกทั้งบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถเรียกร้องให้บริษัทจัดทำรายงานข้อมูลการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทยได้

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และข้อจำกัดของเวลาที่ศึกษา จะขออธิบายดังนี้

5.3.1 การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ.2554-2556 เป็นเพียงสื่อเดียวที่ใช้ในการศึกษา แต่ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ในการรายงานข้อมูลอีกหลากหลาย อาทิเช่น เว็บไซต์บริษัท รายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม จดหมายข่าว เป็นต้น การที่ผู้วิจัยเลือกสื่อจากรายงานประจำปีเนื่องจาก รายงานประจำปีเป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินและไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินที่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่อยู่ภายนอกบริษัทอย่างกว้างขวาง และรายงานประจำปียังเป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุนในการใช้เพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัทได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วจึงถือได้ว่าเป็นวิธีการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญขององค์กร

5.3.2 การศึกษาครั้งนี้ยังคงมีข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีเพียง 80 บริษัท ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบริษัททั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ผู้วิจัยมองว่าจำนวนของกลุ่ม

ตัวอย่างดังกล่าวมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการศึกษาเมื่อทำการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Ratanajongkol et al. (2006) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 บริษัท อีกทั้ง Kuasirikun and Sherer (2004) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับช่วงระยะเวลาและรูปแบบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 63 บริษัท และมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ซึ่งศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทในการศึกษา

5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

การศึกษา อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการบนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ.2554-2556 เพียงแหล่งข้อมูลเดียว เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ดังนั้นการศึกษาต่อไปในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ของบริษัท รายงานการพัฒนาย่างยั่งยืน รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม จดหมายข่าว เป็นต้น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลโดยการใช้สื่อที่แตกต่างกัน และควรมีการศึกษารายงานประจำปีในช่วงเวลาที่เป็นปัจจุบันหรืออาจจะเพิ่มช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 80 บริษัท ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบริษัททั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นการศึกษาต่อไปในอนาคตควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น หรือกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI หรือทำการศึกษากับกลุ่มบริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อทำการเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บรรณานุกรม

- กอบกุล ราชนาคร (2540). กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย. รายงานที่ดิอาร์ไอ. 19,12. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557 เข้าถึงได้จาก <http://envilaw.onep.go.th/compa.html>
- จอมขวัญ รัชตะวรรณ. (2549). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์ : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรวุฒิ ขอบพิเชียร. (2552). ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการ, 85-107.
- โชติญาณ์ หิตะพงส์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “ บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร ” ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉานสิทธิ์ ยอดพฤติการณ์. (2557). มุลินธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. เส้นทางสร้างความยั่งยืน ฉบับ GRI. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicr.com/2012/04/gri.html>
- ฐิติมา กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐวรรณ ศิริชานันท์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทรงพจน์ สุภาพล. (24 กันยายน 2557). รายงาน UN แนะนำมาตรการลดภาวะโลกร้อนควบคู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ก่อนการประชุมสภาพภูมิอากาศโลกที่นิวยอร์ก. ว็อยซ์ ออฟ อเมริกา. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.voathai.com/content/new-climate-economy-ss/2458990.html>

- นวพร พงษ์คัตณกุล. (2546). โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญฤทธิ์ ใจกระจ่าง. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือทางการเงิน ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร โมกขะเวส. (2551). ลักษณะของธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คณะบัญชี, วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พุกษา พึ่งจิตต์ประไพ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของ บริษัทที่จดทะเบียน. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรภรณ์ ชดช้อย. (2557). การรายงานการพัฒนายั่งยืน กรณีศึกษา บริษัทที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิมพ์ภัส ชาญสมิง. (2553). การศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มีทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษา บริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 34 เม.ย. - มิ.ย. 55, 47-46.
- เมธาวดี อ่อนรู้ที่. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี : กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สถณี อาชวานันทกุล. (2552). Triple Bottom Line & Global Reporting Initiative. สืบค้นเมื่อ วันที่ 27 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.l3nr.org/posts/356971>
- สถณี อาชวานันทกุล. (2556). Global Reporting Initiative. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.salforest.com/glossary/global-reporting-initiative>
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2556). รู้จักกรอบการรายงานสากล GRI ปีที่ 2, 1. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก 221.128.93.60/csri_newsletter/CSRI_Newsletter_y2p1.pdf

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2538). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เล่มที่ 19. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2538). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เล่มที่ 19. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=19&chap=1&page=t19-1-infodetail05.html>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2539). การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ. เล่มที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556). การกำกับดูแลกิจการที่ดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.set.or.th/th/index.html>
- สิทธิร ภูมิวัฒน์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริพร แจ่มทวีกุล. (2549). การบัญชีสิ่งแวดล้อมสำหรับกิจการในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนิสา บุญชูช่วย. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริรัตน์ แซ่ฟู. (2557). การเปิดเผยข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนันตชัย ยูระประถม. (2550). CSR จากแนวคิดสู่วิถีปฏิบัติ. Productivity World, 25-30. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก www.stjohn.ac.th/sju/med/intranet/.../26_01_2011_12_25_58_csr.pdf
- อลิศรา ผลาวรรณ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อลิษา สุขศรี. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. สารนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อังคณา อีรนพไพบุลย์. (2548). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Balachandran, J., & Bliss, M. (2004). Board independence and voluntary disclosure: Evidence from Malaysia. *Department of Accountancy City University of Hong Kong*, 10, 149-163
- Balal, A.R. (2000). Environmental reporting in developing countries: empirical evidence from Bangladesh. *Eco-Management and Auditing*, 7(3), 114-121.
- Brammer, S. & Pavelin, S. (2008). Factors influencing the quality of corporate environmental disclosure. *Business Strategy and the Environment*, 17, 120-136.
- Benjamas Sartsupap. (2012). “สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน”. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557, เข้าถึงได้จาก https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_ordinarycourse/wiki/87adc/7_.html
- Camfferman, K. and Cooke, T.E. (2002). An Analysis of Disclosure in the Annual Reports of U.K. and Dutch Companies. *Journal of International Accounting Research*, 1, 3-31.
- Chen, C.J.P., & Jaggi, B. (2000). The association between independent non-executive directors, family control and financial disclosures. *Journal of Accounting and Public Policy*, 19 (4), 285-310.
- Cormier, D., & Gordon, I.M. (2001). An examination of social and environmental reporting strategies. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 14(5). 587-616.
- Eng, L.L. and Mak, Y.T. (2003). Corporate Governance and Voluntary Disclosure. *Journal of Accounting and Finance*, 46:1325-1360.
- Evans, M. (2004). Board characteristics, firm ownership and voluntary disclosure. *Fuqua School of Business, Duke University, Durham*, 9, 347-358.
- Freeman, R.E. (1984). *Strategic Management: Stakeholders Approach*. New York: Pitman Publishing Co.

- Guthrie, J. and Parker, L.D. (1989). Corporate Social Reporting : A Rebuttal of Legitimacy Theory. *Accounting and Business Research* 19: 343-352.
- Haniffa, R.M., & Cooke, T.E. (2002). Culture, corporate governance and disclosure in Malaysian corporations. *ABACUS*, 38 (3), 317-349
- Ho, S.S.M., & Wong, K.S. (2001). A study of the relationship between corporate governance structures and the extent of voluntary disclosure. *Journal of International Accounting Auditing & Taxation*, 10, 139-156.
- Jelatianranat, K. (2000). Thailand's corporate governance issues and development. Country Paper of Thailand for the OECD/World Bank/ADB, 2nd Asian Corporate Governance Roundtable in Hong Kong, May 31 – June 2.
- Jose V. Frias-Aceituno, Lazaro Rodriguez-Ariza and I.M Garcia-Sanchez. (2013). The Role of the Board in the Dissemination of Integrated Corporate Social Reporting. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 20,219-233.
- Kuasirikun, N., & Sherer, M. (2004). Corporate social accounting disclosure in Thailand. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 17(4), 629-660.
- Landholm, M. and Lang, R. (1993). Cross-sectional Determinants of Analyst Ratings of Corporate Disclosures. *Journal of Accounting Research* 31:246-271.
- M. Akhtaruddin and Hasnah Haron. (2010). Board Ownership, Audit Committees' Effectiveness, and Corporate Voluntary Disclosures. *Asian Review of Accounting*. 18(3), 245-259.
- Meek, G.K. Roberts, C.B and Gray, S.J. (1995). Factors Influencing Voluntary Annual Reports Disclosures by US, UK and Continental European Multinational Corporations. *Journal of International Business Studies* 26:555-572.
- Mohamed M. Shamil, Junaid M. Shaikh, Poh-Ling Ho and Anbalagan Krishnan. (2014). The Influence of Board Characteristics on Sustainability Reporting. *Asian Review of Accounting*, 22(2), 78-97.
- Ratanajongkol, S., Davey, H., & Low, M. (2006). Corporate social reporting in Thailand, the news is all good and increasing. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 3(1), 67-83.

- Sharifah Buniamin, Bakhtiar Alrazi, Nor Hasimah Johari and Noor Raida Abd Rahman. (2008). An Investigation of the Association between Corporate Governance and Environmental Reporting in Malaysia. *Asian Journal of Business and Accounting*, 1(2), 65-88.
- Tagesson, T., Blank, V., Broberg, P & Collin, S.O. (2009). What explains the extent and content of social and environmental reporting in Swedish listed corporations. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16, 352-364.
- Vafeas, N. (2001). Research notes on audit committee appointments. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 20(1), 197-207.
- Willekens, M., Vander Bauwhede, H., Gaeremynck, A., & Van de Gucht, L. (2004). The impact of internal and external governance mechanisms on the voluntary disclosure of financial and non-financial performance. Retrieved August 25, 2014, from <http://www.business.uiuc.edu/accountancy/research/vkzcenter/conferences/Gottingen/papaers/willekens>

ภาคผนวก ก

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ชื่อย่อ
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร		
1	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	CPF
2	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)	HTC
3	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	MINT
4	บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	TUF
5	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	OISHI
6	บริษัท เพอร์ซิเคนท์ เบเกอรี่ จำกัด (มหาชน)	PB
7	บริษัท ศรีตรังแอโกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	STA
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		
8	บริษัท อารีญา พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	A
9	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	AMATA
10	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	CK
11	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	CPN
12	บริษัท ไดนาสตีเซรามิก จำกัด (มหาชน)	DCC
13	บริษัท ดีคอนโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	DCON
14	บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	HEMRAJ
15	บริษัท เค.ซี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	KC
16	บริษัท เคปเปล ไทย พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	KTP
17	บริษัท แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	LH
18	บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	NNCL
19	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	PLE
20	บริษัท ปรีชากรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	PRECHA

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ชื่อย่อ
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน		
21	บริษัท พุกกะยา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน)	PS
22	บริษัท สวณอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	ROJNA
23	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน)	SCC
24	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	SCCC
25	บริษัท สยามฟิวเจอร์ ดีเวลอปเมนท์ จำกัด (มหาชน)	SF
26	บริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริ่งแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	STEC
27	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	SYNTEC
28	บริษัท ทีอาร์ซี คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	TRC
29	บริษัท โตโย-ไทยคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TTCL
30	บริษัท สหโมเสกอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	UMI
31	บริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)	AEC
32	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)	CIMBT
33	บริษัทหลักทรัพย์ โนมูระ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน)	CNS
34	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	KBANK
35	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	KTB
36	บริษัท ไม้ด้า ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	ML
37	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	SCB
38	บริษัท พูนธนาชาติ จำกัด (มหาชน)	TCAP
39	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	TMB
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค		
40	บริษัท โอเชียนกลาส จำกัด (มหาชน)	OGC
41	บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด (มหาชน)	SUC
42	บริษัท ไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)	WACOAL

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ชื่อย่อ
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร		
43	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BAFS
44	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	BANPU
45	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	IRPC
46	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)	MDX
47	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	PTT
48	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	RATCH
49	บริษัท ไทย แคนปีตอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TCC
50	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	TOP
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี		
51	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ADVANC
52	บริษัท เดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DELTA
53	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	HANA
54	บริษัท อินเตอร์เนชั่นเนลเอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	IEC
55	บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	JAS
56	บริษัท เอสวีโอเอ จำกัด (มหาชน)	SVOA
57	บริษัท ไทยคอม จำกัด (มหาชน)	THCOM
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม		
58	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)	GJS
59	บริษัท ฮั่วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	HFT
60	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)	IVL
61	บริษัท กุลธรเคอร์บี จำกัด (มหาชน)	KKC
62	บริษัท เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	NEP
63	บริษัท นิปปอน แพ็ค(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	NIPPON
64	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)	PAP

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ชื่อย่อ
65	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)	PTTGC
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ		
66	บริษัท อมรินทร์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	AMARIN
67	บริษัท เอเชีย นามารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ASIMAR
68	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)	BEC
69	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)	BH
70	บริษัท บีอีซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	BIGC
71	บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)	BJC
72	บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)	CENTEL
73	บริษัท เทพธานีกรีฑา จำกัด (มหาชน)	CSR
74	บริษัท ดุสิตธานี จำกัด (มหาชน)	DTC
75	บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน)	EPCO
76	บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ERW
77	บริษัท ล็อกซเลย์ จำกัด (มหาชน)	LOXLEY
78	บริษัท โพสต์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	POST
79	บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน)	SE-ED
80	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	THAI

ภาคผนวก ข
แบบเก็บข้อมูล

ชื่อบริษัท.....กลุ่ม.....ชื่อย่อ (รหัส).....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ขนาดของกิจการ	☐ SET 100	☐ Non-SET 100
2. อายุของกิจการ	☐ น้อยกว่า 10 ปี	☐ เกินกว่า 10 ปี
3. ประเภทผู้สอบบัญชี	☐ BIG 4	☐ Non-BIG 4
4. ลักษณะเจ้าของกิจการ	☐ รัฐบาล	☐ เอกชน
5. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	☐ ธุรกิจครอบครัว	☐ ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว
6. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	☐ Dual leadership	☐ Non-Dual leadership
7. จำนวนคณะกรรมการบริษัท (คน)		
8. สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ (ร้อยละ)		
9. จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ
(จำนวนครั้ง/ปี)		
10. สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิง (ร้อยละ)		
11. สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ
(ร้อยละ)		
12. สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษา
ด้านการบัญชีหรือการเงิน (ร้อยละ)		
13. จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
(จำนวนครั้ง/ปี)		
14. สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร (ร้อยละ)		
15. สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (ร้อยละ)		

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	หมวด	หัวข้อ	การเปิดเผยข้อมูล (จำนวนคำ)		
			2554	2555	2556
1	วัสดุ	ข้อมูลวัสดุที่ใช้			
2		การใช้วัสดุรีไซเคิล			
3	พลังงาน	การบริโภคพลังงานทางตรง ผ่านแหล่งพลังงานปฐมภูมิ			
4		การบริโภคพลังงานทางอ้อมโดยแหล่งปฐมภูมิ			
5		ข้อมูลการเก็บรักษาพลังงานจากการปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน			
6		ความคิดริเริ่มในการจัดหาสินค้าและบริการที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือใช้พลังงานหมุนเวียน			
7		ความคิดริเริ่มในการลดการบริโภคพลังงานทางอ้อม			
8	น้ำ	การใช้น้ำทั้งหมด			
9		แหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากการดึงน้ำไปใช้			
10		ร้อยละและปริมาณน้ำทั้งหมดที่ถูกนำไปรีไซเคิลและนำกลับไปใช้ใหม่			
11	ความหลากหลายทางชีวภาพ	ข้อมูลพื้นที่และขนาดของที่ดิน			
12		ผลกระทบของกิจกรรม สินค้าและบริการที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ			
13		แหล่งที่อยู่ตามธรรมชาติที่ได้รับการคุ้มครองหรือฟื้นฟู			
14		กลยุทธ์ ข้อปฏิบัติในปัจจุบัน และแผนในอนาคต สำหรับการจัดการผลกระทบทางความหลากหลายทางชีวภาพ			
15		ข้อมูลผลกระทบจากการดำเนินงานต่อระดับของความเสี่ยงการสูญพันธุ์			

ลำดับ	หมวด	หัวข้อ	การเปิดเผยข้อมูล (จำนวนคำ)		
			2554	2555	2556
16	การ ปล่อย ก๊าซ น้ำทิ้ง และ ของ เสีย	จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง			
17		จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่น ๆ			
18		แผนงานนำร่องและผลของการลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจก			
19		การปล่อยสารเคมีทั้งหมดที่ทำลายชั้น โอโซน			
20		การปล่อยสารพิษทางอากาศ			
21		ข้อมูลการระบายน้ำทั้งหมด			
22		ข้อมูลปริมาณขยะทั้งหมดและวิธีการกำจัด			
23		จำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ			
24		การขนส่งของเสียที่เป็นอันตราย			
25		ผลกระทบจากการระบายน้ำและของเหลวขององค์กร			
26	สินค้า และ บริการ	แผนงานที่ริเริ่มการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้า และบริการ รวมถึงขอบเขตของการลดผลกระทบ			
27		ร้อยละของสินค้าที่ขายและวัสดุจากบรรจุภัณฑ์			
28	ความ ร่วมมือ	การฟ้องร้อง การโดนลงโทษและค่าปรับด้านสิ่งแวดล้อม			
29	การ ขนส่ง	ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของการขนส่ง			
30	ภาพ รวม	ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม			
รวม					

ภาคผนวก ก

คำอธิบาย แบบเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

หมวด วัสดุ

1. ข้อมูลการใช้วัสดุ หมายถึง การติดตามการใช้วัสดุจากภายใน ไม่ว่าจะแบ่งตามสินค้าหรือกลุ่มสินค้า ซึ่งจะช่วยให้การตรวจสอบประสิทธิภาพของวัสดุและต้นทุนของการไหลเวียนวัสดุง่ายขึ้น โดยการระบุวัสดุที่ใช้ทั้งหมด ประกอบด้วย วัตถุดิบ วัสดุในขั้นตอนการผลิต สินค้าหรือชิ้นส่วนในระหว่างการผลิต วัสดุสำหรับบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

2. การใช้วัสดุรีไซเคิล หมายถึง การระบุวัสดุที่มาแทนที่วัสดุบริสุทธิ์ ซึ่งซื้อหรือได้จากทั้งแหล่งภายในและภายนอก มิใช่ผลผลิตพลอยได้หรือผลผลิตที่ไม่จัดเป็นสินค้าที่ผลิตโดยองค์กร โดยการระบุน้ำหนักหรือขนาดทั้งหมดของวัสดุที่ใช้ และรายงานร้อยละของวัสดุที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้

หมวด พลังงาน

3. การบริโภคพลังงานทางตรง ผ่านแหล่งพลังงานปฐมภูมิ หมายถึง การเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนทางตรง ซึ่งได้แก่ เชื้อเพลิงชีวภาพ เอทานอล ไฮโดรเจน แทนการใช้พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงของอากาศและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ โดยถือเป็นแหล่งหลักของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. การบริโภคพลังงานทางอ้อม โดยแหล่งปฐมภูมิ หมายถึง การใช้พลังงานที่ผลิตจากการแปลงพลังงานปฐมภูมิให้เป็นรูปแบบอื่น ๆ อาทิ กระแสไฟฟ้า การทำความร้อน/เย็น ไอน้ำ พลังงานนิวเคลียร์ หรือรูปแบบพลังงานนำเข้าอื่น ๆ

5. ข้อมูลการเก็บรักษาพลังงานจากการปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน หมายถึง ข้อมูลปริมาณพลังงานที่จำเป็นสำหรับขั้นตอนหรือสำหรับงานเดิมที่ลดลง โดยการใช้นวัตกรรมองค์กรหรือเทคโนโลยีที่มีขั้นตอนหรืองานระบุไว้ รวมถึงการออกแบบขั้นตอนใหม่ การแปลงและปรับปรุงแก้ไขอุปกรณ์ เช่น การให้แสงสว่างที่ประหยัดพลังงาน หรือการจัดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการระบุปริมาณพลังงานทั้งหมดที่ได้จากการลดใช้พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพทางพลังงาน และรายงานปริมาณพลังงานทั้งหมดที่เก็บรักษาได้

6. ความริเริ่มในการจัดหาสินค้าและบริการที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือใช้พลังงานหมุนเวียน หมายถึง การริเริ่มใช้เทคโนโลยีที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในการช่วยลดต้นทุนของสินค้าและบริการ โดยการรายงานความริเริ่มและการลดลงของความต้องการใช้พลังงานของสินค้า และรายงานเกี่ยวกับตัวเลขการใช้งานพลังงาน

7. ความริเริ่มในการลดการบริโภคพลังงานทางอ้อม หมายถึง การซื้อวัสดุและส่วนประกอบหรือบริการที่สามารถลดการใช้พลังงานทางอ้อม เช่น การตั้งใจเลือกวัสดุ บริการหรือปริมาณการผลิตที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการแทนที่การเดินทางด้วยโทรศัพท์หรือการประชุมทางวิดีโอ โดยการรายงานปริมาณการใช้พลังงานทางอ้อมที่ลดลงทั้งสิ้นด้าน คือ การใช้วัสดุที่ใช้พลังงานมาก การผลิตรับช่วง การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และการเดินทางมาทำงานของพนักงาน

หมวด น้ำ

8. การใช้น้ำทั้งหมด หมายถึง ผลลัพธ์ของน้ำที่ถูกดึงไปใช้ในองค์กรจากทุกแหล่ง รวมทั้งน้ำพื้นผิว น้ำบาดาล น้ำฝน และเสียบึงน้ำของชุมชน เพื่อการใด ๆ ตลอดระยะเวลาการรายงาน โดยใช้ข้อมูลจากมาตรวัดน้ำ ไบแจ็งหนีค่าน้ำ การคำนวณจากข้อมูลน้ำที่มีอยู่ หรือการคาดคะเนขององค์กรเอง

9. แหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากการดึงน้ำไปใช้ หมายถึง การระบุจำนวนแหล่งน้ำทั้งหมดและแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก จากการดึงน้ำไปใช้ขององค์กร เพื่อดูผลกระทบเกี่ยวกับการใช้น้ำในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ใช้น้ำเดียวกัน จะช่วยประเมินความเสี่ยงหรือมีการปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง

10. ร้อยละและปริมาณน้ำทั้งหมดที่ถูกนำไปรีไซเคิลและนำกลับมาใช้ใหม่ หมายถึง การนำน้ำ/น้ำเสียไปผ่านกระบวนการอีกวงจรหนึ่งก่อนปล่อยเข้าการบำบัดขั้นสุดท้าย และ/หรือปล่อยกลับสิ่งแวดล้อม หรือการรีไซเคิล/การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ มีสามประเภท ได้แก่

- น้ำเสียที่ผ่านการรีไซเคิลกลับเข้าขั้นตอนเดิมหรือการใช้น้ำรีไซเคิลที่สูงขึ้นในวงจร

- น้ำเสียที่ผ่านการรีไซเคิล/การนำกลับมาใช้ใหม่ในขั้นตอนอื่น แต่อยู่ในสิ่งอำนวยความสะดวกเดียวกัน

- น้ำเสียที่นำกลับมาใช้ใหม่ในสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นขององค์กร

หมวด ความหลากหลายทางชีวภาพ

11. ข้อมูลพื้นที่และขนาดของที่ดิน หมายถึง การระบุพื้นที่ซึ่งองค์กรเป็นเจ้าของ เข้าจัดการ หรืออยู่ใกล้หรือที่ประกอบด้วยพื้นที่คุ้มครอง และบริเวณที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่อยู่นอกเหนือจากพื้นที่คุ้มครอง รวมถึงบริเวณที่มีการประกาศเป็นทางการแล้วว่าจะดำเนินงานในอนาคต

12. ผลกระทบสำคัญที่เกิดจากกิจกรรม สินค้าหรือบริการ ที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพหมายถึง ลักษณะของผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่คุ้มครองหรือในบริเวณที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่อยู่นอกเหนือจากพื้นที่คุ้มครองที่เกิดขึ้นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ประเด็นหนึ่งหรือมากกว่าดังต่อไปนี้

- การก่อสร้างหรือใช้โรงงานผลิต เหมือง และ โครงสร้างพื้นฐานการขนส่ง
- มลภาวะ (การนำสารที่ไม่มีตามธรรมชาติเข้าสู่พื้นที่)
- การแปลงแหล่งที่อยู่
- การเปลี่ยนแปลงขั้นตอนทางนิเวศวิทยา นอกเหนือขอบเขตการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เช่น การเปลี่ยนแปลงในระดับน้ำบาดาล
- ระยะเวลาของผลกระทบ
- ขอบเขตของบริเวณที่ได้รับผลกระทบ

13. แหล่งที่อยู่ที่ได้รับการคุ้มครองหรือฟื้นฟู หมายถึง การฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกใช้ในระหว่างหรือได้รับผลกระทบจากกิจกรรมขององค์กรให้กลับสู่สถานะที่สมบูรณ์ต่อระบบนิเวศ โดยการประเมินสถานะพื้นที่จากสภาพ ณ ตอนสิ้นสุดระยะเวลารายงาน และรายงานขนาดและพื้นที่ของแหล่งที่อยู่ที่ได้รับการคุ้มครองและ/หรือฟื้นฟูทั้งหมดถึงความสำเร็จโดยความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญอิสระภายนอก

14. กลยุทธ์ ข้อปฏิบัติในปัจจุบัน และแผนการในอนาคต สำหรับการจัดการผลกระทบทางความหลากหลายทางชีวภาพ หมายถึง การรายงานกลยุทธ์องค์กรที่ทำให้บรรลุนโยบายทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึง

- การรวมประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพเข้าเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ เช่น การประเมินผลกระทบต่อพื้นที่ทางสิ่งแวดล้อม
- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง
- วิธีการกำหนดความหลากหลายทางชีวภาพต่อความเสี่ยง
- การตั้งเป้าหมายที่จำเพาะ
- ขั้นตอนการตรวจสอบ

- การรายงานต่อสาธารณชน

15. ข้อมูลผลกระทบจากการดำเนินงานต่อระดับของความเสี่ยงการสูญพันธุ์ หมายถึง การรายงานจำนวนสายพันธุ์ในแหล่งที่อยู่ที่ได้รับผลกระทบจากองค์กร โดยระบุหนึ่งในระดับความเสี่ยงว่า โกล้สูญพันธุ์อย่างรุนแรง โกล้สูญพันธุ์ เปรียบบาง โกล้ถูกคุกคาม และไม่น่าเป็นห่วง รวมถึงระบุถึงพื้นที่ของแหล่งที่อยู่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรที่มีสายพันธุ์ในบัญชีการอนุรักษ์แห่งชาติ

หมวด การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้ง และของเสีย

16. จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง หมายถึง การปล่อยก๊าซจากแหล่งที่ทางองค์กรเป็นเจ้าของหรือควบคุม เช่น การปล่อยก๊าซจากการเผาเชื้อเพลิง เพื่อนำพลังงานใช้ในการดำเนินงาน

17. จำนวนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่น ๆ หมายถึง การปล่อยก๊าซที่เกิดจากกิจกรรมองค์กร แต่แหล่งที่เกิดการปล่อยก๊าซมีองค์กรอื่นเป็นเจ้าของ สำหรับตัวชี้วัดนี้ไม่รวมถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำเนิดไฟฟ้า ความร้อน หรือไอน้ำ ซึ่งเป็นพลังงานที่ซื้อและนำเข้ามาใช้ในองค์กร เช่น การขนส่ง การทำบรรจุภัณฑ์

18. แผนงานนำร่องและผลของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หมายถึง การจัดทำแผนงานนำร่องและการรายงานตัวเลขที่ลดการปล่อยก๊าซที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่รายงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

19. การปล่อยสารเคมีทั้งหมดที่ทำลายชั้น โอโซน หมายถึง การปล่อยสารใดก็ตามที่มีค่าความสามารถทำลายชั้น โอโซน (ODP) สูงกว่า 0 และสามารถทำลายชั้น โอโซนในบรรยากาศสตราโตสเฟียร์ได้ โดยสารเคมีที่ทำลายชั้น โอโซนส่วนใหญ่ ถูกควบคุมภายใต้พิธีสารมอนเทรอัลและญัตติแก้ไข ซึ่งรวมไปถึงสารเคมีจำพวก CFC, HCFC, ก๊าซ halon และเมทิลโบรโลด์

20. การปล่อยสารพิษทางอากาศ หมายถึง การปล่อยมลพิษทางอากาศที่ถูกควบคุมภายใต้อนุสัญญานานาชาติ และ/หรือกฎหมาย หรือข้อบังคับภายในประเทศ รวมถึงที่ระบุในใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการปฏิบัติงานขององค์กร

21. ข้อมูลการระบายน้ำทั้งหมด หมายถึง ปริมาณน้ำทิ้งที่ถูกระบายในช่วงระยะเวลาการรายงานไปยังแหล่งน้ำใต้ดิน น้ำผิวดิน ท่อระบายน้ำที่ลงสู่แม่น้ำ ทะเล ทะเลสาบ พื้นที่ชุ่มน้ำ โรงบำบัดน้ำเสียและน้ำบาดาล โดยผ่านจุดระบายน้ำทิ้งที่กำหนดไว้ พื้นดินทั้งแบบมีการจัดการย่อยสลายและไม่มีการจัดการ และน้ำเสียที่ระบายทิ้งจากองค์กรผ่านรถบรรทุก แต่ไม่นับการระบายน้ำฝนที่กักเก็บและน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนเป็นการระบายน้ำ

22. ข้อมูลปริมาณขยะทั้งหมดและวิธีการกำจัด หมายถึง ข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดจากการปฏิบัติงานขององค์กรทั้งขยะเสียที่เป็นอันตรายและไม่เป็นอันตราย และวิธีการบำบัดหรือกำจัดขยะ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การนำกลับมาใช้ใหม่ การรีไซเคิล การคืนสภาพ การเผาขยะ การฝังกลบ การอัดขยะลงบ่อใต้ดินลึก และการจัดเก็บในโรงเก็บขยะในพื้นที่

23. จำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ หมายถึง การรายงานยอดรวมจำนวนและปริมาณทั้งหมดของสารที่รั่วไหลอย่างมีนัยสำคัญ โดยระบุตำแหน่งการรั่วไหล ปริมาณการรั่วไหล และสารที่รั่วไหล เช่น การรั่วไหลของน้ำมัน เชื้อเพลิง ขยะ และสารเคมีต่าง ๆ อีกทั้งการรายงานผลกระทบจากการรั่วไหลดังกล่าว

24. การขนส่งของเสียที่เป็นอันตราย หมายถึง การจัดการของเสียอันตราย โดยเฉพาะการขนส่งไปยังประเทศที่ขาดมาตรฐานสากลและกฎหมายควบคุมภายในประเทศเกี่ยวกับของเสียที่สามารถทำอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยการระบุจุดหมายปลายทางในการขนส่ง น้ำหนักรวมของของเสียอันตรายที่ขนส่ง นำเข้า ส่งออกและของเสียที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของกิจการ

25. ผลกระทบจากการระบายน้ำและของเหลวขององค์กร หมายถึง การระบายน้ำและของเหลวที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ รวมถึงการตรวจสอบแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว โดยการระบุผลกระทบต่อสัตว์น้ำ ขนาดของแหล่งน้ำและปริมาณการระบายน้ำและของเหลว

หมวด สินค้าและบริการ

26. แผนงานที่ริเริ่มเรื่องการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าและบริการ รวมถึงขอบเขตของการลดผลกระทบ หมายถึง แผนงานนำร่องภายในช่วงเวลาที่ยาวนานเกี่ยวกับการกระทำขององค์กรที่ลดผลเสียและเพิ่มผลเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมจากการออกแบบและขนส่งสินค้าและบริการ เช่น การออกแบบการใช้น้ำของเครื่องซักผ้า การใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

27. ร้อยละของสินค้าที่ขายและวัสดุจากบรรจุภัณฑ์ หมายถึง การกำจัดสินค้าและวัสดุบรรจุภัณฑ์สิ้นสุดวัฏจักรชีวิต โดยการรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่ในระยะเวลารายงาน

หมวด ความร่วมมือ

28. การฟ้องร้อง การโดนลงโทษและค่าปรับด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง มาตรการลงโทษในเชิงบริหารหรือกฎหมายในกรณีที่ไม่ทำตามกฎและข้อบังคับทางสิ่งแวดล้อม และการรายงานค่าปรับหรือมาตรการลงโทษที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงิน

หมวด การขนส่ง

29. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของการขนส่ง หมายถึง ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญด้านรูปแบบการคมนาคมที่ใช้ โดยรวมถึง การใช้พลังงาน เช่น น้ำมัน เชื้อเพลิง หรือกระแสไฟฟ้า ที่ใช้เพื่อจุดประสงค์ทางโลจิสติกส์ของสินค้าและแรงงาน

หมวด ภาพรวม

30. ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรหรือในนามขององค์กร เพื่อป้องกัน ลด ควบคุมและบันทึกด้านต่างๆ เกี่ยวกับผลกระทบและอันตรายทางสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกำจัดของเสีย การบำบัด การอนามัย และค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาด